

Tekstboekje
Groep 1 + 2
thema
Bouwen

Inhoudsopgave

Onderzoekend lezen, luisteren en kijken met de Denkbubbels.....	3
Hoe gebruik je dit tekstboekje.....	4
BAK-woordenlijst groep 1 Bouwen.....	6
BAK-woordenlijst groep 2 Bouwen.....	9
WAK-woordenlijst groep 3 Bouwen.....	12
Boekensuggesties	15
Uitgewerkte les 1: Deelthema 1 – Amuserende tekst – kijk- en zoekboek – Op de bouwplaats	20
Uitgewerkte les 2: Begeleid ontdekatelier – Informatieve tekst – stappenplan - Metselen.....	26
Uitgewerkte les 3: Begeleid bouwatelier - Amuserende tekst – versje - Vormen.....	31
Uitgewerkte les 4: Begeleid rekenatelier - Amuserende tekst – Digitaal prentenboek – Kasper de timmerman	38
Uitgewerkte les 5: ICT-atelier - Informatieve tekst – Stappenplan – Hoe bouw ik een huis? .	45
Uitgewerkte les 6: Deelthema 2 - Amuserende tekst – prentenboek – Kleine muis zoekt een huis	51
Uitgewerkte les 7: Begeleid puzzelatelier - Amuserende tekst – Prentenboek – Een vogelnest	57
Uitgewerkte les 8: Begeleid techniekatelier – Amuserende tekst – liedje – Zoem, zoem, zegt de honingbij!.....	62
Uitgewerkte les 9: Begeleid kunstatelier - Amuserende tekst – Prentenboek – Ik wil ergens anders wonen.....	67
Uitgewerkte les 10: Begeleid kunstatelier – Informatieve tekst – Dierenhuizen.....	72
Uitgewerkte les 11: Begeleid ontdekatelier - Amuserende tekst – Sprookje – De 3 biggetjes	78
Uitgewerkte les 12: Amuserende tekst – liedje – De klusjesman	84
Informatieve teksten	88
Activerende teksten	89
Correspondentie en communicatie	90
Amuserende of ontspannende teksten	91
Bijlage 1: Tabel tekstsoorten en werkvormen	93
Bijlage 2: 8 werkvormen per ronde	96
Bijlage 3: Woordkaartjes ‘Op de bouwplaats...’	98
Bijlage 4: Lettermuurtje.....	102
Bijlage 5: Vormenspeurtocht.....	103
Bijlage 6: Gereedschap	105
Bijlage 7: Stappen om een huis te bouwen.....	106
Bijlage 8 : Honingraat	111

Bijlage 9: Kaartjes dieren en dierenhuizen.....	112
Bijlage 10: De grote boze wolf.....	119
Bijlage 11: Het klusdiploma	120

Onderzoekend lezen, luisteren en kijken met de Denkbubbels

Dit tekstboekje dat je nu leest, hoort bij het thema Kunst van De Noordwijkse Methode. Je vindt hier 10 verschillende teksten met bijbehorende taal-, lees- en schrijfopdrachten en daarnaast nog extra teksten en werkvormen die je kunt kiezen. In de opbouw van de opdrachten is uitgegaan van herhaald lezen van teksten, steeds met een ander leesdoel. We onderscheiden hierbij 4 rondes. Aan elke ronde zijn Denkbubbelvragen gekoppeld:

Ronde 1: betekenisronde

Bij de eerste keer lezen, luisteren of kijken gaat het over algemeen begrip (Waar gaat de tekst eigenlijk over?)

Ronde 2: detailronde:

Bij de tweede keer lezen, luisteren of kijken gaat het over de details in de tekst (wat betekent dit woord, hoe liggen de verbanden in de tekst, welke details zijn belangrijk, waar vind ik die precies).

Verbanden leggen binnen de context.

Bij de derde keer lezen gaan de kinderen aan de slag met afgeleid niveau (wat bedoelt de schrijver, wat vind ik daarvan, wat zegt die andere tekst hierover). Er wordt een transfer gemaakt naar andere contexten (verbanden leggen en persoonlijke relevantie).

Bij de 4^e leesronde controleren we of de leesdoelen zijn behaald.

Hoe gebruik je dit tekstboekje

Herhaald lezen

Zoals je hierboven hebt kunnen lezen, zijn de teksten en opdrachten zo opgebouwd, dat je elke tekst meerdere keren kunt lezen. Dit versterkt het leesniveau, de woordenschat en het tekstbegrip.

Start met technisch lezen

We adviseren om een tekst eerst in te zetten ter oefening van het technisch lezen. In het bijbehorende *doelenuverzicht taal en lezen* (te vinden op de portal van De Noordwijkse Methode), vind je een overzicht van de technisch leesdoelen die je hieraan kunt koppelen. Als leerkracht kies je zelf welk doel je op dit moment relevant vindt voor jouw groep.

Planning in je weekrooster

Als school of leerkracht kies je zelf hoe vaak je de tekst en de opdrachten in wilt plannen. Voor optimaal leeseffect, adviseren we drie leesmomenten in de week met daaraan gekoppeld een reflectie/evaluatie van de leesdoelen:

1 x 30 minuten:

Introductie van de tekst, technisch lezen en eerste ronde onderzoekend lezen met een actieve opdracht.

2 x 30 minuten:

Ronde 2 en 3 van het onderzoekend lezen. Deze opdrachten kun je gezamenlijk doen of inplannen in de zelfstandige taken van de leerlingen.

1 x 10 minuten:

Ronde 4 van het onderzoekend lezen. In deze ronde evalueer je als leerkracht of de lees- en taaldoelen behaald zijn.

Eventueel kun je ervoor kiezen om de rondes te integreren in de vakateliërs tijdens de middagen. Hierdoor kun je ook delen van je taalonderwijs naar de middag verschuiven en creëer je extra ruimte in je ochtendprogramma.

Woordenschat

Gekoppeld aan het thema en de teksten in dit boekje, vind je woordenschatlijsten. Deze woordenschatlijsten zijn gekoppeld aan de BAK-woordenlijst (Basiswoordenlijst Amsterdamse Kleuters) voor groep 1 en 2 en de WAK-woordenlijst (Woordenlijst Amsterdamse Kinderen) voor groep 3 t/m 8. Deze lijsten zijn in 2007 door het Ministerie van OC&W ontwikkeld als checklist voor het ontwikkelen van een goede woordenschat op de basisschool. De Noordwijkse Methode heeft de woorden uit de BAK-lijst en de WAK-lijst geselecteerd die passen bij het thema. Wij raden aan om tijdens het thema aandacht te besteden aan deze woorden. Veel van de woorden zullen terugkomen in de teksten van onderzoekend lezen, luisteren en kijken.

Boeksuggesties

Naast de teksten in dit boekje die je inzet voor technisch lezen, onderzoekend lezen en taalopdrachten in de verschillende leesrondes, is het belangrijk om te werken aan leesplezier en zelfstandig lezen. Daarom vind je in dit tekstboekje thema gerelateerde boeksuggesties ter stimulering van het zelfstandig lezen in de klas. We adviseren om boeken te lenen bij de bibliotheek of waar nodig aan te schaffen.

Teksten met uitgewerkte lessuggesties voor de leesrondes

In dit tekstboekje zijn 10 uitgewerkte teksten te vinden. Hierbij is bewust gekozen voor diverse tekstsoorten, van nieuwsberichten tot gedichten en alle andere mogelijke tekstsoorten. Onder de tekst staat vermeld welke tekstsoort het is en welke taal-, lees- en woordenschatdoelen in de opdrachten aan bod komen. Vervolgens is per ronde een uitgewerkte werkvorm beschreven. Deze werkvormen sluiten aan bij de taal-en leesdoelen voor de onderbouw. Het overzicht van deze doelen vind je in het *doelenuverzicht taal en lezen*.

Extra teksten en werkvormsuggesties

Naast de 10 teksten met uitgewerkte lessuggesties, vind je in dit boekje een extra verzameling themagerelateerde teksten die je kunt inzetten in je klas. Deze teksten zijn op tekstsoort geordend. Ook vind je een lijst met werkvormen per ronde. Deze kun je inzetten als alternatief voor de uitgewerkte werkvorm bij de 10 uitgewerkte lessen of als werkvorm bij de extra teksten.

Overzichtstabel met tekstsoorten en werkvormen

In bijlage 1 is een overzicht te vinden van alle tekstsoorten en werkvormen die aan bod komen in dit tekstboekje. Hierdoor wordt het voor de leerkracht inzichtelijk aan welke doelen en tekstsoorten allemaal gewerkt is.

BAK-woordenlijst groep 1 Bouwen

Bouwen	Oppassen
Stapelen	Pas op!
De toren	Waarschuwen
Het kasteel	Het hout
De brug	Het ijzer
Aan hebben	Het plastic
Dragen	Maken
Het kledingstuk	Tekenen
De broek	Het papier
De schoen	Het potlood
De jas	De tekening
Klein – kleiner – kleinst	Beneden
Groot – groter – grootst	Boven
Hoog – hoger – hoogst	Omhoog
Kort – korter – kortst	Omlaag
Even groot	Bovenin
Even klein	Middenin
Metten	Onderin
Wonen	Metselen
Het huis	Behangen
De flat	De hijskraan
De woonkamer	De graafmachine
De slaapkamer	Het dak
De badkamer	De schoorsteen
De keuken	De garage
De kamer	De schuur
Het raam	De bol
De vorm	De cirkel
Rond	Het vierkant
Plat	De lijn

Metselen	De deur
Behangen	De brievenbus
Schoonmaken	Het potlood
Ramenlappen	De mand
Het hol	Het hok
Het vogelnest	De stal
De kooi	De vogel
De mus	De merel
De eend	De haas
De muis	De mol
De egel	De slak
De mier	De vlinder
De koe	Het paard
De kip	De haan
Het bos	De uil
De vos	De wolf
De beer	De plant
De boom	De tak
De wortel	De grond
Vliegen	Lopen
Kruipen	Rennen
Het cement *	De metselaar *
De baksteen *	Instorten *
Stevig *	De bel *
De driehoek *	Het meetlint *
De rechthoek *	De centimeter *
De gereedschapskist *	De schroevendraaier *
De duimstok *	De hamer *
De meter *	De boormachine *
De tang *	De combinatietang *
De zaag *	De schilder *

De waterpas *	De elektricien *
De moersleutel *	De behanger *
De schroef *	De dakdekker *
De verfroller *	De loodgieter *
De meterkast *	De timmerman *
De behangrol *	De architect *
De dakpannen *	De stratenmaker *
De waterpomptang *	De klinker *
De spijker *	De tegel *
De troffel *	De betonwagen *
De rubberen hamer *	De bij *
De tegelzetter *	De honing *
De kraanmachinist *	De bijenkoningin *
De betonstorter *	Het eitje *
De imker *	De dar *
Het bijenhotel *	De nectar *
De bijen werkster *	De bijenkorf *
De larve *	Onder de grond *
De bloem *	In de lucht *
Het stuifmeel *	Het kippenhok *
De bijenwas *	De dassenburcht *
Boven de grond *	Het hondenhok *
Op het water *	De konijnenburcht *
De vissenkom *	De mierenhoop *
Het weiland *	Het slakkenhuis *
De vijver *	De molshoop *
Het berenhol *	De stevigheid *

*De woorden met een sterretje zijn extra toegevoegd door De Noordwijkse Methode. In de BAK/WAK lijst staan deze bij een andere leeftijdsgroep ingedeeld. Deze keuze is gemaakt omdat de woorden aan bod komen in de ateliers en/of de tekstboekjes bij dit thema.

BAK-woordenlijst groep 2 Bouwen

De helm	Het balkon
De handschoen	Het behang
Dragen (kleren)	De etage
De gesp	Het plafond
De kleding	Het plat dak
Het pak	Het puntdak
Instorten (gebouw)	De regenpijp
De timmerman	De verdieping
De metselaar	Verhuizen
De schilder	De rechthoek
Stevig	Het vierkant
Scheef	Metten (lengte)
Smal	De meter (100 cm)
Breed	De deurbel
De achterkant	De achterdeur
De voorkant	Het sleutelgat
De binnenkant	De voordeur
De buitenkant	De vensterbank
De bovenkant	De hamer
De onderkant	De boor
De verfpot	Timmeren
Het tapijt	Boren
De tegel	Het cement
De bever	Fladderen
De bij	Het konijnenhok
De hamster	Leggen (ei)
Het insect	Scharrelen
De winterslaap	Het slakkenhuis
De vleugel	De vogelkooi
De weide	Het weiland

De vijver	De oceaan
De beek	De sloot
De kust	De rivier
Het meer	De waterkant
De baksteen *	Metselen *
De driehoek *	De cirkel *
De deur *	Het dak *
Het raam *	De schoorsteen *
De brievenbus *	Het meetlint *
De gereedschapskist *	De centimeter *
De duimstok *	De schroevendraaier *
De tang *	De boormachine *
De zaag *	De combinatietang *
De waterpas *	De elektricien *
De moersleutel *	De behanger *
De schroef *	De dakdekker *
De verfroller *	De loodgieter *
De meterkast *	De architect *
De behangrol *	De stratenmaker *
De dakpannen *	De klinker *
De waterpomptang *	De hijskraan *
De spijker *	De betonwagen *
De troffel *	De boom *
Het potlood *	De vogel *
De rubberen hamer *	De honing *
De tegelzetter *	De bijenkoningin *
De kraanmachinist *	Het eitje *
De betonstorter *	De dar *
Het nest *	De nectar *
De takken *	De bijenkorf *
De uil *	Onder de grond *

De imker *	In de lucht *
Het bijenhotel *	Het kippenhok *
De bijen werkster *	De dassenburcht *
De larve *	Het hondenhok *
De bloem *	De konijnenburcht *
Het stuifmeel *	De mierenhoop *
De bijenwas *	Lopen *
Boven de grond *	Kruipen *
Op het water *	De stevigheid *
De vissenkom *	De stal *
Het berenhol *	Rennen *
De molshoop *	Vliegen *
Het vogelnest *	

*De woorden met een sterretje zijn extra toegevoegd door De Noordwijkse Methode. In de BAK/WAK lijst staan deze bij een andere leeftijdsgroep ingedeeld. Deze keuze is gemaakt omdat de woorden aan bod komen in de ateliers en/of de tekstboekjes bij dit thema.

WAK-woordenlijst groep 3 Bouwen

De bewoner	De buitenkant
De huiskamer	Bewonderen – bewonderde – heeft bewonderd
De muur	Het apparaat
De plint	De werklui
De deurpost	Het voordeel
De slaapkamer	Hijsen – hees – gehezen
De verhuishwagen	Kleden – kleedde – gekleed
De verhuizer	Daarachter
De verhuizing	Daarboven
De wijk	Daarnaast
De woning	Daaronder
De woonboot	Erboven
De woonwagen	Ernaast
Het dak	Ertussen
Het behang	Hierboven
Het hoekhuis	Hierin
Het raam	Hieronder
Het terras (tuin)	Tegenover
Het venster	De elektriciteit
Bewonen – bewoonde – bewoond	De werktekening
Verhuizen – verhuisde – is verhuisd	Lawaai van jewelste
Bewoond	Op maat maken
Onbewoond	Schroeven – schroefde – geschroefd
Weg aanleggen	Het zaagsel
De spijker	Beschilderen – beschilderde – beschilderd
De bever	De zaagtand
De das	Het potlood
De eend	De goudvis
De ekster	De haas
De koolmees	De larve

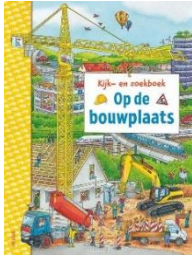
De mier	De mol
De mand	De stal
De uil	De vissenkomp
Het aquarium – aquaria	Het kippenhok
Het spinnenweb	Het konijn
Sluipen – sloop – is geslopen	De afstand
De wei	Het grasveld
Het cement *	Metselen *
De baksteen *	De metselaar *
Stevig *	Instorten *
De driehoek *	De cirkel *
Het vierkant *	De rechthoek *
De deur *	Het dak *
Het raam *	De bel *
De brievenbus *	De schoorsteen *
De gereedschapskist *	Het meetlint *
De duimstok *	De centimeter *
De meter *	De schroevendraaier *
De tang *	De hamer *
De zaag *	De boormachine *
De waterpas *	De combinatietang *
De moersleutel *	De schilder *
De schroef *	De elektricien *
De verfröller *	De behanger *
De meterkast *	De dakdekker *
De behangrol *	De loodgieter *
De dakpannen *	De timmerman *
De waterpomptang *	De architect *
De troffel *	De stratenmaker *
De rubberen hamer *	De klinker *
De tegelzetter *	De tegel *

De kraanmachinist *	De hijskraan *
De betonstorter *	De betonwagen *
Het nest *	De boom *
De takken *	De vogel *
De imker *	De bij *
Het bijenhotel *	De honing *
De bijen werkster *	De bijenkoningin *
De bloem *	Het eitje *
Het stuifmeel *	De dar *
De bijenwas *	De nectar *
Boven de grond *	De bijenkorf *
Op het water *	Onder de grond *
Het weiland *	In de lucht *
De vijver *	De dassenburcht *
Het berenhol *	Het hondenhok *
De molshoop *	De konijnenburcht *
Het vogelnest *	De mierenhoop *
Rennen *	Het slakkenhuis *
Vliegen *	Lopen *
De stevigheid *	Kruipen *

*De woorden met een sterretje zijn extra toegevoegd door De Noordwijkse Methode. In de BAK/WAK lijst staan deze bij een andere leeftijdsgroep ingedeeld. Deze keuze is gemaakt omdat de woorden aan bod komen in de ateliers en/of de tekstboekjes bij dit thema.

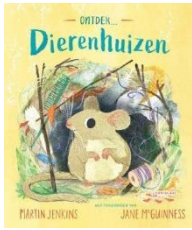
Boekensuggesties

Nodig tijdens dit thema

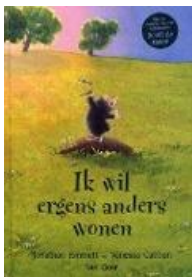
Op de bouwplaats, Christina Braun

Op kijk-en zoekplaten zie je de bouwplaats van huizen, een kantoorgebouw, een hoge brug en een tunnel door de bergen. Kijk ook welke gereedschap, machines en voertuigen worden gebruikt en wie er werken. Grote hardkartonnen uitgave met gedetailleerde kijk- en zoekplaten in kleur. Vanaf ca. 3 t/m 5 jaar.

Ontdek... dierenhuizen, Martin Jenkins

Wist je dat er grote dieren zijn met kleine én met grote huizen? En dat sommige dieren geen huis bouwen? Lees waar en hoe allerlei dieren 'wonen'. Prentenboek met kleurenillustraties. Vanaf ca. 5 t/m 8 jaar.

Ik wil ergens anders wonen, Jonathan Emmett

Mol is ontevreden met zijn huis; samen met allerlei dieren gaat hij op zoek naar een andere woning. Prentenboek met aquarelillustraties in natuurtinten. Vanaf ca. 3 jaar.

Informatieve boeken

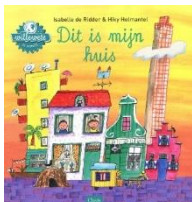
Welkom op de bouwplaats!, Rolf Toyka & Heike Ossenkop

Prentenboek in oblong met verhalen en tekeningen over het bouwproces van een huis, vanaf de aanleg van de kelder tot en met de oplevering. Vanaf ca. 6 t/m 9 jaar.

Op de bouwplaats: een zaklamp-boek, Carron Brown

Wat gebeurt er op een bouwplaats? Houd je zaklamp achter de bladzijde en ontdek het!

Willewete: Dit is mijn huis, Isabelle de Ridder

Wil je van alles weten over wonen? Prentenboek met informatie over soorten huizen, de bouw van een huis, verschillende kamers en huizen in andere landen. Met veel kleurenillustraties, een dubbele uitklappagina met alle ruimtes, en quizvragen. Vanaf ca. 5 jaar; zelf lezen voor goede lezers vanaf ca. 7 jaar.

Willewete: Een huis bouwen, Pierre Winters & Tineke Meirink

Hoe worden muren gemetseld, funderingen gegraven en daken gelegd? Prentenboek met informatie over het bouwen van een huis, quiz, versjes, opdrachten en veel kleurenillustraties. Vanaf ca. 5 jaar; voor goede lezers vanaf ca. 7 jaar.

Willewete: Bijzondere bouwsels, Jozua Douglas

Welke toren is de hoogste in de wereld? En wat is het mooiste paleis, de meest bijzondere brug of de langste muur? Prentenboek met informatie over bijzondere bouwwerken, een quiz, liedje, opdrachten en veel kleurenillustraties. Vanaf ca. 5 jaar; zelf lezen vanaf ca. 7 jaar.

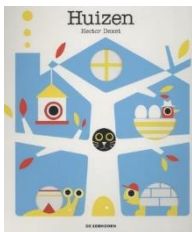
Een huis bouwen, Isabelle de Ridder

Een huis bouwen is een hele klus. Wat komt daar allemaal bij kijken en wie werken daaraan mee? Prentvertelling met grote kleurenfoto's en -tekeningen. Voorlezen vanaf ca. 4 jaar, zelf lezen vanaf ca. 7 jaar.

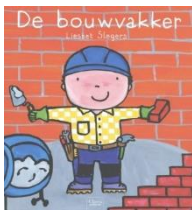
Bouwplaatsen boven en onder de grond, Stefan Seelig

In de stad wordt volop gebouwd, maar niet elke bouwplaats is hetzelfde. Bekijk een bouwplaats van een hotel, een tunnel en een brug over de rivier. Handzaam hardkartonnen prentenboek met gedetailleerde kleurenillustraties en enkele uitklapplaten. Vanaf ca. 3 t/m 6 jaar.

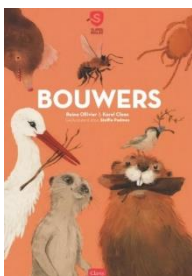
Huizen, Hector Dexet

Je kunt op een eiland wonen, of in een drukke stad. Sommige dieren wonen in een nest of in een holletje. En wie draagt zijn huis op zijn rug? Kartonnen prentenboek met eenvoudige, gestileerde illustraties in vooral primaire kleuren en met verrassende kijkgaten. Vanaf ca. 2 jaar.

De bouwvakker, Liesbet Slegers

Een bouwvakker bouwt huizen. Wat komt daar allemaal bij kijken? Informatief prentvertelling met kleine en paginagrote schilderijen in vrolijke kleuren. Vanaf ca. 4 t/m 6 jaar.

Bouwers, Reina Ollivier & Karel Claes

Maak kennis met negen dieren die heel goed kunnen bouwen. Zo vertellen o.a. de bever, kruisspin en de ooievaar (in de ik-vorm) over hun snelheid, uiterlijk, voedsel en natuurlijke vijanden. Met veel waterverfillustraties, ook een grote van hun bouwwerk. Vanaf ca. 5 t/m 8 jaar.

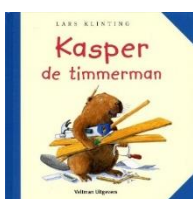
Van wie is dit huis?, Radka Janská

Kleine slak wil net als de andere dieren in een huisje wonen. Waar wonen de andere dieren eigenlijk? Kijk maar onder de flapjes! Met weetjes over de dieren en zoekopdrachten. Bijna vierkante uitgave met dunkartonnen bladzijden en kleurenillustraties. Vanaf ca. 4 jaar; zelf lezen vanaf ca. 7 jaar.

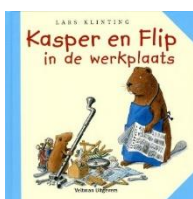
Willow & Warre bouwen een warm nest, Yasmine Versteete

Warre en Willow leren dat de dieren zich klaarmaken voor de herfst en de winter. Samen ontdekken ze zeventig soorten planten en dieren. Prentvertelling met gekleurde illustraties. Vanaf ca. 5 jaar.

Kasper de timmerman, Lars Klinting

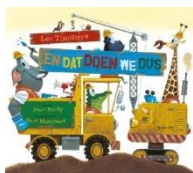
Kasper de bever laat zien hoe je een kistje timmert. Vierkant prentenboek met uitleg, overzicht van het gereedschap en paginagrote waterverfillustraties. Vanaf ca. 4 jaar.

Kasper en Flip op de werkplaats, Lars Klinting

Bever Kasper is blij met de hulp die hij in zijn werkplaats krijgt van de kleine Flip, maar hun klanten denken daar anders over. Vierkant prentenboek met grote tekeningen in kleur. Vanaf ca. 4 jaar.

Fictieve boeken

En dat doen we dus, Leo Timmers & Jean Reidy

Een team van bouwvakkers gaat aan de slag op een bouwplaats. Ze graven een kuil, storten beton en plaatsen de afgeleverde spullen. Wat maken ze? Oblong prentenboek met vrolijk gekleurde illustraties en tekst op rijm. Vanaf ca. 4 jaar.

Heertje en meneertje, Elle van Lieshout & Erik van Os

Heertje en Meneertje zijn dikke vrienden. Ze kunnen goed bouwen en bouwen allebei hun eigen huis. Heertje wil omhoog en Meneertje wil juist de diepte in. Ze bouwen steeds hoger en dieper, maar als ze klaar zijn missen ze elkaar. Wat nu? Groot smal prentenboek met humoristische kleurenillustraties. Vanaf ca. 5 jaar.

Kaas en Koos bouwen een huis, Brigida Almeida & Inge Besaris

Muis Kaas vindt het huis waar ze met vogel Koos woont te klein en te druk. Ze wil verhuizen. Kaas en Koos gaan samen met Rode Kat op zoek naar een fijne plek. Vanaf ca. 4 jaar.

Kom uit die kraan!!, Tjibbe Veldkamp

Bart gaat altijd kijken bij de bouwplaats. Op een dag klimt hij zomaar op de wals, de cementwagen en de hijskraan. Hij richt een enorme ravage aan. Maar daar blijkt hij een goede reden voor te hebben... Groot prentenboek met grappige, kleurrijke tekeningen. Vanaf ca. 4 jaar.

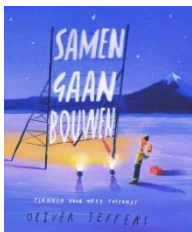
Slaap maar fijn, bouwterrein, Sherri Duskey Rinker

Overdag is het druk op het bouwterrein, maar tegen de avond doen Cementmolen, Bulldozer, Kiepwagen en de andere machines nog een laatste klusje voordat ze in slaap vallen. Prentenboek met paginagrote, sfeervolle kleurenillustraties. Vanaf ca. 4 jaar.

Ernest en Celine bouwen een hut, Gabrielle Vincent

Beer Ernest en muis Celestine bouwen een hut. Al snel ontdekken ze dat een dakloze beer erin is gaan wonen. Celestine vindt het maar niks. Tot ze de onbekende beer leert kennen. Oblong prentenboek met sfeervolle aquareltekeningen in zachte bruintinten. Vanaf ca. 4 jaar.

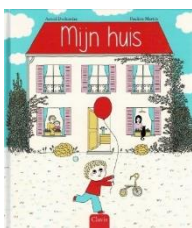
Samen gaan bouwen, Oliver Jeffers

Een vader bouwt met zijn dochtertje aan hun toekomst. Ze bouwen een huis, fort, tunnel, toren en zelfs een weg naar de maan! Onderweg worden vijanden vrienden. Prentenboek met sfeervolle kleurenillustraties en een beknopte tekst. Vanaf ca. 4 jaar.

Daan hijskraan, Anna van Diepen

Daan Hijskraan droomt 's nachts van dingen die net zo hoog zijn als hijzelf, zoals windmolens, vliegers en wolkenkrabbers. Dan hoort hij over een land waar bomen zijn zo hoog als hijskranen. Daar wil hij naartoe! Prentenboek met een aansprekend verhaal. Vanaf ca. 4 jaar.

Mijn huis, Astrid Desbordes

Een jongetje vertelt waarom zijn huis zo bijzonder is, en waarom hij er zoveel van houdt. De huizen van Marie, Hector, Natascha, Sam, Hugo, Baptiste, Jacob en Zoe zijn allemaal heel anders maar net zo bijzonder. Prentenboek met fijn opgezette tekeningen in zachte, gedekte kleuren. Vanaf ca. 4 jaar.

De muis met het open huis, Jonathan Stutzman

Vincent is een gastvrij muisje. Iedereen is welkom in zijn muizenhuis. Met gekleurde illustraties. Voorlezen vanaf ca. 4 jaar.

Het eiland van Olifant, Leo Timmers

Olifant spoelt aan op een heel klein onbewoond eiland. De dieren die met hun boten langsvaren, willen hem graag helpen. Maar eigenlijk is het heel fijn op het eiland. En met elkaar maken ze er een nog fijner eiland van! Prentenboek met grappige, fantasierijke kleurenillustraties en eenvoudige tekst op rijm. Vanaf ca. 3 jaar.

Steen voor steen, Giuliano Ferri

Als Muis een bloem plukt uit een hoge muur, valt er een steen uit. Samen met zijn vrienden breekt Muis de muur af. Misschien kunnen ze de stenen beter gebruiken om nieuwe vrienden te maken? Vierkant tekstloos prentenboek met sfeervolle kleurenillustraties. Vanaf ca. 4 jaar.

Zoekboeken

Op de bouwplaats, Doro Göbel

Een drukke straathoek in de stad en het verwaarloosde pleintje ernaast veranderen in een bouwplaats. Er wordt hard gewerkt met hijskraan, betonmolen en andere machines. Als het bouwen klaar is, is iedereen blij met het nieuwe parkje, café met terras, kleine winkeltjes en fijne speelruimte. Groot hardkartonnen, tekstloos prentenboek met gedetailleerde zoekplaten. Vanaf ca. 4 jaar.

Het Kasper kijk- en zoekboek, Lars Klinting

Bevers Kasper en Flip zijn van alles kwijt. In de werkplaats zoeken ze gereedschap zoals de handboor en de zaag. Ook in het naaiatelier, de keuken en de tuinschuur zijn ze spullen kwijt. Groot hardkartonnen zoekboek met sfeervolle aquarellen. Vanaf ca. 4 jaar.

Waar is de gele grijper?, Joachim Krause

Gijs gaat naar zijn opa en oma. Onderweg en bij zijn grootouders thuis ziet hij diverse bouwplaatsen. Hardkartonnen prentenboek met gekleurde zoekplaten waarin van alles te zien is over de bouw en bouwmachines. Vanaf ca. 4 jaar.

Uitgewerkte les 1: Deelthema 1 – Amuserende tekst – kijk- en zoekboek – Op de bouwplaats

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Amuserende tekst</i> Prentenboek
Vorbereidend technisch lezen	<i>Woorden</i> Ik kan woorden en zinnen correct nazeggen. Ik kan woorden die ik hoor onthouden in de juiste volgorde.
Woordenschat	<i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context Tekst 1 Heel veel huizen: Het huis (als huizen in de tekst), de graafmachine, betonwagen/betonstorter (betonmixer), de hijskraan (kranen/kraanwagen), het dak, de metselaar, de baksteen (bakstenen), de dakpannen (pannen op het dak), maken (gemaakt). Tekst 2 Gereedschap en machines: de dakpan, de schroevendraaier, de hamer, de rubberen hamer, de duimstok, de zaag (hand/steen/metaalzaag), de moersleutel, de baksteen, de waterpas, de betonstorter (betonmolen), de boormachine, de combinatietang, de tang, de schroef, de waterpomptang, de troffel, de gereedschapskist. Tekst 3 Op een grote bouwplaats: groot, het gebouw (kantoor gebouw), de verdieping, de binnenkant, gesloopt. Tekst 4 De voertuigen op de bouwplaats: de graafmachine. Tekst 5 Een hoge brug: hoog-hoger- hoogst (hoge), de brug, de hijskraan (kranen), weg aanleggen (aanleg van een weg) Tekst 6 Wie werkt er op de bouw plaats: de timmerman, de metselaar, de schilder, de architect, de helm, de handschoen (werkhandschoenen), de dakdekker, de tegelzetter, de loodgieter, de elektricien. Tekst 7 Dwars door de berg: de muur.

Onderzoekend lezen	<p><i>Leesstrategie 1: Voorspellen</i> Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de plaatjes en de titel te weten. Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet.</p> <p><i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Wat hebben de afbeeldingen met de bouwplaats te maken? Wat werd er in het boek verteld over hetgeen wat op de afbeelding staat? <i>Kritisch denken:</i> Welk kaartje zou nog meer goed bij deze omschrijving passen? Waarom? <i>Verbanden leggen:</i> Koppel de omschrijving met het juiste kaartje. <i>Persoonlijke relevantie:</i> Welk gereedschap gebruiken wij thuis? <i>Perspectief nemen:</i> Hoe zou de dag van iemand op de bouwplaats eruit zien? <i>Verbanden leggen:</i> Wat heeft dit gereedschap te maken met de bouwplaats? Welke dingen worden wel gebruikt op de bouwplaats en welke niet? <i>Waardebepaling:</i> Kunnen de kinderen een uitleg geven bij de afbeelding?</p>
Mondelinge taalvaardigheid	<p><i>Gesprekken</i> Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag. Ik kan met een leergesprek meedoen en bij het onderwerp blijven.</p> <p><i>Luisteren</i> Ik kan naar aanleiding van een klein verhaal het juiste plaatje aanwijzen.</p> <p><i>Spreken en presenteren</i> Ik kan een eigen verhaal duidelijk en verstaanbaar vertellen. Ik kan de kring rondkijken als ik iets vertel. Ik kan duidelijk uitleg geven, bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen. Ik kan kort vertellen over een bekend voorwerp of afbeelding.</p>
Aanvankelijk schrijven	<p><i>Aanvankelijk schrijven</i> Ik weet hoe ik mijn pen en potlood vast moet houden. Ik heb de juiste schrijfhouding Ik kan "nep" tekst schrijven: golfjes, krullen en andere vormen op een regel. Ik kan woorden (na)stempelen.</p>

	Ik kan woorden naschrijven. Ik kan een tekening maken om een woord uit te beelden.
--	---

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Wat hebben de afbeeldingen met de bouwplaats te maken? Wat werd er in het boek verteld over hetgeen wat op de afbeelding staat?

Deel 1: Doe een See-Think-Wonder met een van de prenten uit het boek. Scan hiervoor de bladzijde naar keuze in en laat deze zien op het digibord. Wat zien de kinderen op de afbeelding? Wat weten ze hier al over? En wat denken de kinderen dat het allemaal inhoudt/ kan betekenen?

Deel 2: Print de kaartjes uit bijlage 3 uit en deel aan ieder kind een kaartje uit. Laat de kinderen door de klas lopen of laat ze overleggen in tweetallen. Wat staat er op hun kaartje? Wat heeft dit met de bouwplaats te maken? Wat werd er met het voorwerp gedaan in het verhaal?

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvragen:

Kritisch denken: Welk kaartje zou nog meer goed bij deze omschrijving passen? Waarom?

Verbanden leggen: Koppel de omschrijving met het juiste kaartje.

Deel 1: Gebruik de woorden die op de kaartjes staan. Lees een van de woorden steeds voor en laat de kinderen het woord herhalen. Doe dit een aantal keer. Herhaal dan een aantal woorden achter elkaar, kunnen de kinderen de woorden in de goede volgorde nazeggen?

Deel 2: Leg de kaartjes uit bijlage 3 in het midden van de kring. Geef een omschrijving van een van de afbeeldingen, kunnen de kinderen raden om welk voorwerp uit het boek het gaat? Wanneer de kinderen het juiste kaartje hebben geraden mag het kaartje omgedraaid worden. Doe dit een aantal keer, welke kaartjes blijven over? Kunnen de kinderen zelf ook een omschrijving geven van het voorwerp zonder de naam van het voorwerp te benoemen? Focus hierbij op de BAK/WAK woorden die horen bij de tekst.

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Persoonlijke relevantie: Welk gereedschap gebruiken wij thuis?

Perspectief nemen: Hoe zou de dag van iemand op de bouwplaats eruit zien?

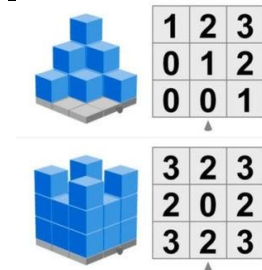
Verbanden leggen: Wat heeft dit gereedschap te maken met de bouwplaats? Welke dingen worden wel gebruikt op de bouwplaats en welke niet?

Leesatelier: Zorg voor een leeshoek met een aantal (prenten)boeken passend bij het thema. Laat de kinderen zelfstandig door de boeken heen bladeren/lezen. Tips voor de boeken zijn te vinden in de boekenlijst.

In de kring: Laat de kinderen zelf een voorwerp meenemen van thuis die te maken heeft met de bouwplaats. Waarom heeft dit voorwerp te maken met de bouwplaats? Waar gebruik jij, papa of mama het voorwerp voor thuis? Geef ieder kind kort de tijd om in de kring of tegen elkaar te vertellen welk voorwerp ze hebben meegenomen en een uitleg hierover te geven.

Bouwatelier: Maak verschillende bouwtekeningen en plattegronden en leg deze in het bouwatelier. Laat de kinderen de bouwtekeningen/plattegronden nabouwen met blokken. Je kunt ze dit ook eerst (of daarna) online laten proberen, via: <https://www.fisme.science.uu.nl/toepassingen/28020/>.

Theateratelier: Laat de kinderen spelen alsof ze werklu zijn op de bouwplaats. Zorg voor hesjes, bouwhelmen, pionnen, lose parts materialen (doppen, houten schijven etc.) en nep-bouwmaterialen. De kinderen spelen alsof ze op de bouwplaats zijn. Hoe zou de werkdag eruit zien van iemand op de bouwplaats?

Tekenatelier: Laat de kinderen met potlood en (wit) papier een bouwtekening maken net als op de bouwplaats. De kinderen schrijven hierbij een 'nep'-tekst met de uitleg hoe je dit gebouw moet gaan bouwen. De tekeningen en uitleg kun je ophangen op 'de bouwplaats' in de klas. De kinderen in de bouwplaats kunnen dit dan daarna proberen na te bouwen!

ICT-atelier: Laat de kinderen de bouwplaats online ontdekken met de app; 'Tiny builders'. Op deze online bouwplaats kun je zelf de hijskraan, de graafmachine, de bulldozer, de shovel, de tunnelboor en een heleboel andere machines besturen en met je vinger bedienen. De app is voor € 3,99 aan te schaffen via: <https://apps.apple.com/nl/app/tiny-builders-voor-kids/id987436926>

Schrijf-, teken- en stempel-atelier: Leg de kaartjes uit bijlag 3 neer op tafel. Laat de kinderen de voorwerpen die op de kaartjes staan natekenen en de woorden naschrijven of stempelen.

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen een uitleg geven bij de afbeelding?

Deel aan ieder kind weer een kaartje uit bijlage uit. Laat de kinderen in kleine groepjes aan elkaar uitleggen wat ze op hun kaartje hebben staan. Wat houdt dit voorwerp in? Wat kun je hiermee? Hebben ze dit voorwerp thuis ook?

Stappenplan cement maken

Cement heb je nodig als je een muurtje wilt metselen. Het cement droogt op en zo blijft het muurtje stevig staan. Maar hoe maak je het cement?

Wat heb je nodig?

1 zak cement

3 zakken zand

3 liter water

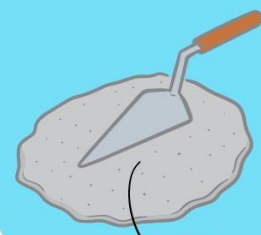
1 Meng het cement en het zand bij elkaar.

2 Voeg het water toe en meng dit goed door elkaar.

3 Nu is je cement klaar!

↙ Dit is een metseltroffel!

Nu kun je beginnen met het maken van een muurtje. Let je er goed op hoe je de stenen op elkaar stapelt?

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Informatieve tekst</i> Stappenplan
Vorbereidend technisch lezen	Woorden Ik kan woorden en zinnen correct nazeggen. Ik kan woorden die ik hoor onthouden in de juiste volgorde. Ik kan horen of een woord kort of lang is. Ik kan zien of een geschreven woord kort of lang is.
Woordenschat	<i>Algemeen</i> <i>Ik begrijp nieuwe woorden.</i> Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden. het cement, de muur (het muurtje), metselen, stevig, maken, de troffel (metseltroffel), stapelen.
Onderzoekend lezen	<i>Leesplezier</i> Ik vind het leuk om zelfstandig een prentenboek te "lezen". <i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Hoe maak je cement? <i>Kritisch denken:</i> Kun je in eigen woorden uitleggen wat een troffel is? <i>Verbanden leggen:</i> Waarvoor gebruik je een metseltroffel? <i>Creatief denken:</i> Bedenk wat voor huis de dieren die op de prent staan zouden kunnen maken? <i>Perspectief nemen:</i> Hoe kan ik ervoor zorgen dat een ander mijn aanwijzingen snapt? <i>Waardebepaling:</i> Kunnen de kinderen de informatie uit de tekst in het kort navertellen? <i>Leesstrategie 4: Samenvatten</i> Ik kan het verhaal of de informatie in het kort navertellen.
Mondelinge taalvaardigheid	<i>Gesprekken</i> Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag.

	<p><i>Luisteren</i> Ik kan luisteren naar instructies en deze uitvoeren.</p>
Schrijven	<p><i>Aanvankelijk schrijven</i> Ik weet hoe ik mijn pen en potlood vast moet houden. Ik heb de juiste schrijfhouding Ik kan grote basispatronen maken op het platte vlak. Ik kan 12-16 letters benoemen en schrijven. (groep 2)</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:
Onthouden en begrijpen: Hoe maak je cement?

Voer het stappenplan uit met de kinderen en maak een beetje echt cement, doe dit in een kleine hoeveelheid (dus een klein zakje cement + zand bijvoorbeeld). In plaats van cement kun je dit ook maken met bloem.

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:
Kritisch denken: Kun je in eigen woorden uitleggen wat een troffel is?
Verbanden leggen: Waarvoor gebruik je een metseltroffel?

Neem een metseltroffel mee naar de klas. Kunnen de kinderen uitleggen wat dit is? En waarvoor zou dit gebruikt kunnen worden? Bespreek ook de andere moeilijke woorden uit de tekst met de kinderen: het cement, de muur (het muurtje), metselen, stevig, maken, de troffel (metseltroffel), stapelen.

Doe daarna een fluister-doorgeefspel met de kinderen met de moeilijke woorden: één leerling fluistert een woord of zin in het oor van een ander kind, waar na dit kind het weer door fluistert aan een ander kind.

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:
Creatief denken: Bedenk wat voor huis de dieren die op de prent staan zouden kunnen maken?
Perspectief nemen: Hoe kan ik ervoor zorgen dat een ander mijn aanwijzingen snapt?

Leesatelier: Zorg voor een leeshoek met een aantal (prenten)boeken passend bij het thema. Laat de kinderen zelfstandig door de boeken heen bladeren/lezen. Tips voor de boeken zijn te vinden in de boekenlijst.

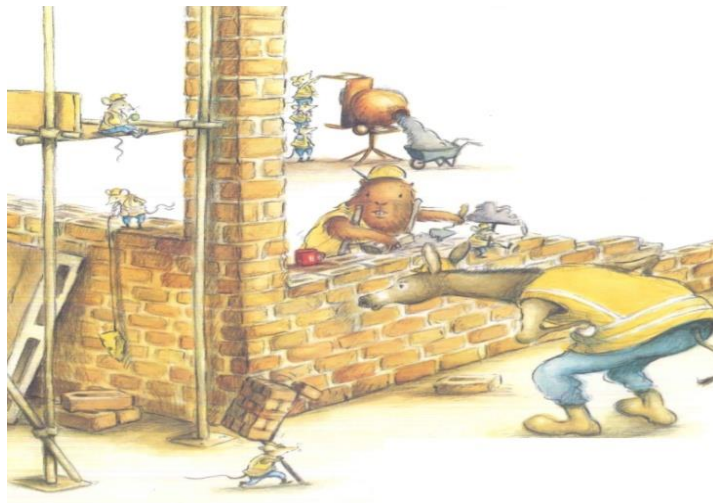
Schrijfatelier: Laat de kinderen letters schrijven in een schrijfdoos gevuld met zand (cement).

Schrijfatelier: Geef de kinderen een uitgeprinte versie van bijlage 4 Dit is het lettermuurtje van de kinderen, laat de kinderen alle letters die ze al kunnen schrijven op het muurtje schrijven (op elke steen een letter). Het kan dus zo zijn dat een kind meer verschillende letters schrijft dan een ander kind (12-16 letters voor een kind uit groep 2). De overige stenen kunnen de kinderen opvullen met het schrijven van extra letters (een aantal letters dubbel schrijven dus).

Spelatelier: Bouw jij wat ik zeg? Plaats een scheidingswand tussen twee kinderen. Geef beide kinderen een aantal verschillende blokjes of lego-/dublostenen (in verschillende vormen en kleuren). Beide kinderen moeten wel allebei dezelfde blokken of lego-/duplostenen hebben. Het ene kind bouwt iets met de blokken/duplostenen en geeft daarna een omschrijving wat hij/zij heeft gebouwd. De ander probeert het na te bouwen aan de hand van de aanwijzingen van het andere kind. Daarna kan de tussenwand worden opgetild en kan er worden gekeken of de bouwsels op elkaar lijken. Je kunt ook eventueel opdrachtkaartjes maken waarop te zien is wat een kind moet gaan bouwen, zo voorkom je dat kinderen geen ideeën hebben. Dit spel stimuleert communicatie, woordenschat, creativiteit en samenwerken.

Tekenatelier / Kunstatelier: Laat onderstaande afbeelding zien aan de kinderen. Ga met de kinderen in gesprek over de afbeelding. Wat doen de dieren? Wat zijn de dieren aan het bouwen? Wat gebruiken de dieren bij het bouwen?

Laat de kinderen creatief nadenken over wat voor gebouw/huis de dieren zouden kunnen bouwen. Op de afbeelding zien ze maar een hoek, het gebouw/huis kan dus nog veel en veel groter zijn! Laat de kinderen dit zelf tekenen. En voor wie willen ze het huis graag ontwerpen?

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen de informatie uit de tekst in het kort navertellen?

Laat de kinderen in tweetallen met elkaar overleggen hoe je volgens de tekst cement moet maken. Wat heb je daarvoor nodig? Wat is stap 1? En stap 2 en 3? Welk gereedschap gebruik je vervolgens met het cement? (troffel) En wat kan je daarmee doen?

Stel steeds een vraag en laat de kinderen kort overleggen met elkaar. Bespreek het antwoord op de vraag kort klassikaal en ga daarna door met de volgende vraag.

Uitgewerkte les 3: Begeleid bouwatelier - Amuserende tekst – versje - Vormen

Vormen

Een deurbel is rond
Kijk maar eens hier
Of teken een cirkel
Op je papier
Hij lijkt op een deurklink
En kijk een ring
Is net als een cirkel
Een mooi rond ding

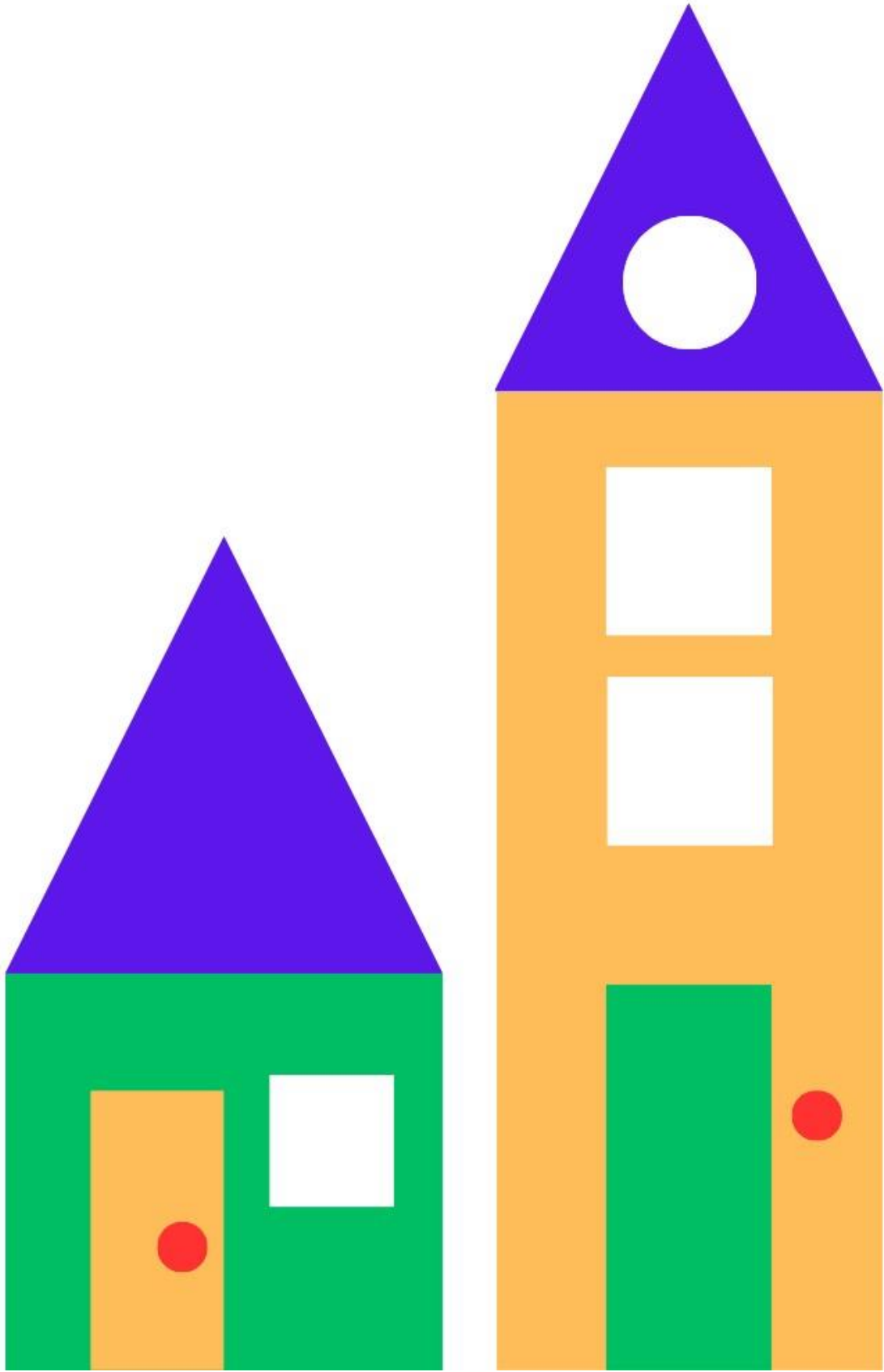
Een raam is vierkant
Kijk maar eens hier
Of teken een vierkant
Op je papier
Vier even lange kanten
En vier hoeken
Probeer eens alle vierkanten
in de klas te zoeken...

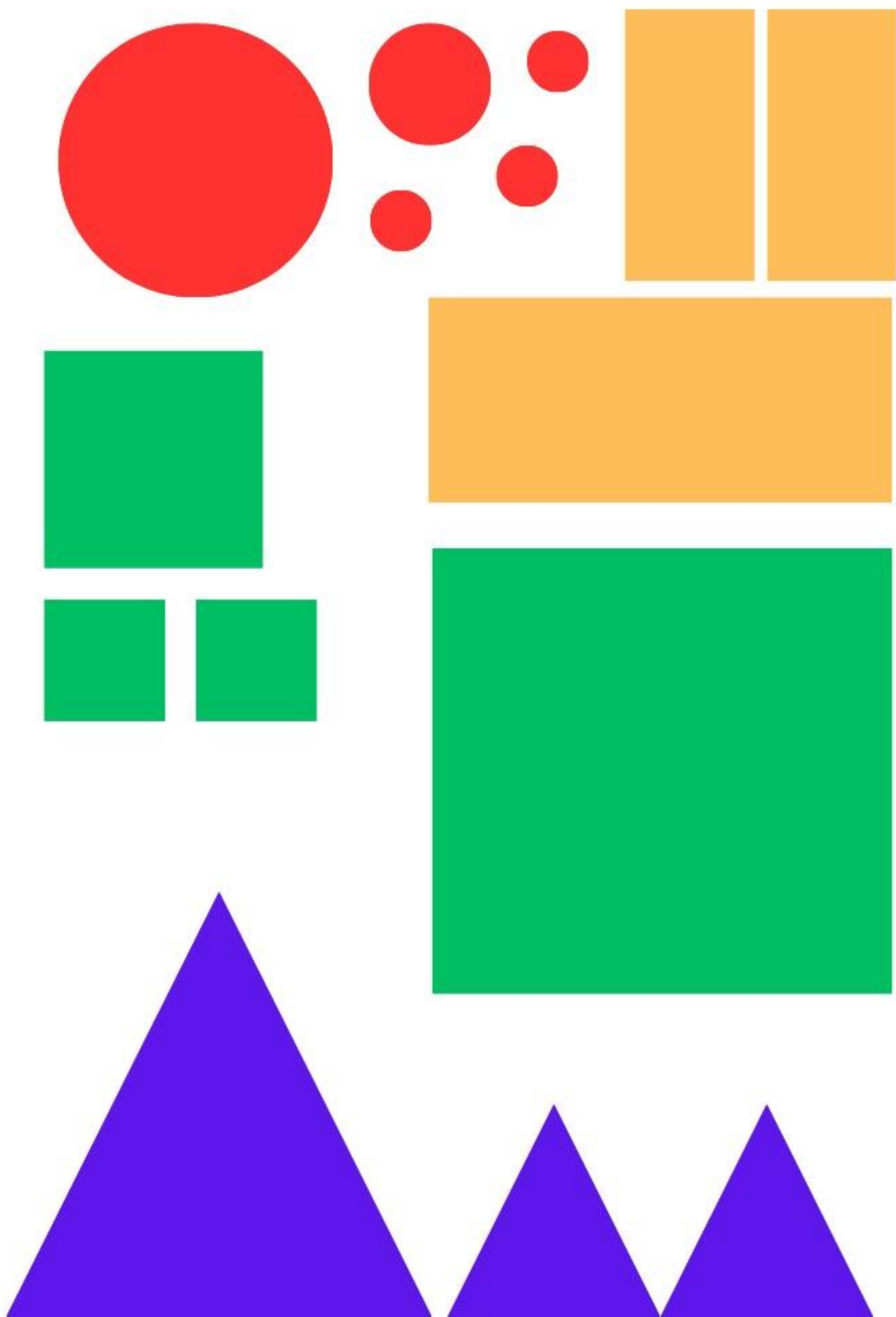

Een deur
Heeft vier hoeken
Kun jij alle rechthoeken
in de klas zoeken?
Er zijn twee kanten lang
En twee kanten kort
Tekenen maar eens
Een rechthoek
Op het bord

Een dak
is een driehoek
Die zie je hier
Hij lijkt op een
Hoedje van papier
Met drie hoeken
En drie kanten
Die je kunt vouwen
Van oude kranten

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Amuserende tekst</i> Poëzie, gedichten en rijmpjes (elfje, haiku, limerick)
Vorbereidend technisch lezen	<i>Rijmwoorden</i> Ik kan aangeven of woorden wel of niet op elkaar rijmen. Ik kan rijmwoorden herkennen in een liedje, versje of gedichtje. Ik kan een rijmwoord bedenken bij een bepaald trefwoord.
Woordenschat	<i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. de deurbel, rond, tekenen (teken), de cirkel, het papier, het raam, het vierkant, de rechthoek, de driehoek, de deur.
Onderzoekend lezen	<i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Wat is een cirkel? En wat is een driehoek, vierkant en rechthoek? <i>Kritisch denken:</i> Is een papiertje (of een ander voorwerp) altijd rechthoekig (of een andere vorm)? Is een ronde deur handig? Waarom wel/niet? <i>Verbande leggen:</i> Verzamel alle ronde, vierkante, rechthoekige en driehoekige voorwerpen in het lokaal bij elkaar. Wat zijn de verschillen tussen de vier vormen? En wat is hetzelfde? <i>Verbanden leggen:</i> Noem alle voorwerpen/dingen die de vorm hebben van een ruit/ een ovaal et cetera. <i>Creatief denken:</i> Hoe zou dit voorwerp/ding eruit zien als het een andere vorm zou hebben? <i>Waardebepaling:</i> Kunnen de kinderen luisteren naar instructies en deze uitvoeren? <i>Leesstrategie 3: Verduidelijken</i> Ik geef de tekst betekenis door er een beeld bij te vormen in mijn hoofd.
Mondelinge taalvaardigheid	<i>Gesprekken</i> Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag.

	<p><i>Luisteren</i> Ik kan met aandacht luisteren naar verhalen, liedjes en gedichten. Ik kan luisteren naar instructies en deze uitvoeren.</p> <p><i>Spreken en presenteren</i> Ik kan kort vertellen over een bekend voorwerp of afbeelding.</p>
Schrijven	<p><i>Aanvankelijk schrijven</i> Ik kan grote basispatronen maken op het platte vlak. Ik kan woorden naschrijven. Ik kan een tekening maken om een woord uit te beelden.</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Wat is een cirkel? En wat is een driehoek, vierkant en rechthoek?

Lees het versje voor en laat de kinderen bij elk versje meetekenen op papier. De kinderen tekenen zelf een cirkel, vierkant, driehoek en rechthoek.

Laat de kinderen vervolgens met deze vormen ook zelf een huis maken. Je kunt naderhand het voorbeeld laten zien.

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Kritisch denken: Is een papiertje (of een ander voorwerp) altijd rechthoekig (of een andere vorm)? Is een ronde deur handig? Waarom wel/niet?

Verbande leggen: Verzamel alle ronde, vierkante, rechthoekige en driehoekige voorwerpen in het lokaal bij elkaar. Wat zijn de verschillen tussen de vier vormen? En wat is hetzelfde?

Deel 1: Laat de kinderen zoveel mogelijk voorwerpen in het lokaal zoeken die de vorm hebben van een cirkel, vierkant, driehoek of rechthoek. Je kunt de kinderen ook in groepjes verdelen, ieder groepje is dan bezig met het vinden van zoveel mogelijk voorwerpen in een vorm. Laat de kinderen de voorwerpen bij elkaar leggen in het midden van de kring. Bespreek dit daarna met de kinderen. Welke voorwerpen zijn rond? En welke zijn vierkant? Wat is het verschil? Laat de kinderen kort vertellen over het voorwerp welke zij hebben gevonden.

Deel 2: Laat de kinderen de rijmwoorden in het versje herkennen. Welke woorden in het versje rijmen op elkaar? Kunnen de kinderen zelf ook iets bedenken wat rijmt op het woord rond en hoek?

Deel 3: Maak met de kinderen nu ook 'gekke' huizen. Hoe zou een huis met een ronde deur er bijvoorbeeld uitzien? En een driehoekig huis met een vierkanten dak. Kunnen de kinderen de verschillende huizen ook met elkaar vergelijken?

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Verbanden leggen: Noem alle voorwerpen/dingen die de vorm hebben van een ruit/ een ovaal et cetera.

Creatief denken: Hoe zou dit voorwerp/ding eruit zien als het een andere vorm zou hebben?

Leesatelier: Zorg voor een leeshoek met een aantal (prenten)boeken passend bij het thema. Laat de kinderen zelfstandig door de boeken heen bladeren/lezen. Tips voor de boeken zijn te vinden in de boekenlijst.

Kunstatelier: Laat de kinderen een voorwerp/ding natekenen, maar laat ze de vorm van het voorwerp veranderen voor een andere vorm. Dus bijvoorbeeld een appel is rond, maar de kinderen schilderen een appel in de vorm van een driehoek. De kinderen schrijven/ stempelen de juiste vorm en de vorm die ze hebben geschilderd om de schildering heen.

Beweegatelier: Ga joggen en flitsen met vormen met de kinderen. Doe dit bijvoorbeeld aan de hand van het volgende filmpje:
<https://www.youtube.com/watch?v=n0goW31izDM> .

Muziekatelier: Leer met de kinderen het vormenlied:
<https://youtu.be/01sg81eg2mQ>. In het lied komen ook andere vormen naar voren, bespreek met de kinderen of ze voorwerpen kunnen noemen die deze vorm hebben. Laat de kinderen tijdens het lied ook de vormen maken met hun handen.

Buitenatelier: Doe buiten de vormenrun met de kinderen. Zet bij het startpunt een bak met logiblocs klaar en hang op het schoolplein posters op met daarop de vormen. Zet vlakbij elke poster een bak. Laat de kinderen een logibloc uit de bak pakken en steeds rennen naar de poster met dezelfde vorm, de kinderen leggen de logibloc in de juiste bak. Daarna rennen de kinderen naar het eindpunt en tekenen ze de vorm die ze net hebben gepakt, ze roepen hardop hoe de vorm heet en rennen vervolgens weer terug naar het startpunt. Ga door tot alle logiblocs zijn verdeeld over de bakken.

Buitenatelier: Laat de kinderen naar buiten gaan of speel dit spel in een andere grote ruimte. Doe een vormspeurtocht met de kinderen, gebruik hiervoor het werkblad uit bijlage 5. Laat de kinderen de voorwerpen/ dingen die ze buiten zien opschrijven of natekenen (differentieer hiermee) bij de juiste vorm op het werkblad. Wie kan de meeste voorwerpen./dingen vinden en noteren bij de juiste vorm?

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen luisteren naar instructies en deze uitvoeren?

Laat de kinderen opstaan en geef de kinderen instructies. Vertel dat ze een vorm gaan maken met hun handen. Benoem de verschillende vormen (zoals: driehoek, rechthoek, vierkant, hart, ruit, ovaal, cirkel et cetera.). Laat de kinderen met hun handen de vorm uitbeelden.

Het bouwteam

Kasper

Tom

Emma

Kasper bekijkt de bouwtekening goed.

Tom meet met de duimstok en zet met het potlood streepjes waar hij moet zagen en boren.

Emma pakt de winkelhaak en trek mooie rechte lijnen op het hout.

Tom pakt het hout en gaat het hout zagen. Hij doet dit precies langs de lijntjes.

Tom pakt nu ook de figuurzaag en zaagt ronde vormen.

Tom boort grote gaten in het hout met een handboor.

Emma slaat met de hamer de spijkers in het hout.

Alle kromme spijkers haal Kasper uit het hout met de knijptang.

Emma timmert het handvat met de houten hamer nog goed vast.

Nu is de gereedschapskist helemaal klaar! Tom neemt hem mee naar de werkplaats.

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Amuserende tekst</i> Prentenboek (digitaal)
Vorbereidend technisch lezen	<i>Woorden</i> Ik herken de eerste letter van mijn naam. Ik kan woorden en zinnen correct nazeggen. <i>Zinnen</i> Ik kan een zin langer maken. Ik kan een zin maken met een trefwoord.
Woordenschat	<i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context De timmerman, timmeren, maken (gemaakt), de tekening, de duimstok, het potlood, boren, de lijn (lijnen), rond, de vorm, de boor (handboor), de hamer, de spijker, de tang (nijptang), de gereedschapskist.
Onderzoekend lezen	<i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Wat gebeurt er in het verhaal? Welke materialen gebruikt Kasper allemaal? <i>Verbanden leggen:</i> Welk gereedschap gebruikt Kasper waarvoor? <i>Verbanden leggen:</i> Welke soorten gereedschap zijn er allemaal? Waar kan ik dit gereedschap voor gebruiken? <i>Perspectief nemen:</i> Wat voor soort huis zou Kasper graag willen bouwen? <i>Waardebepaling:</i> Wat is er belangrijk bij het bouwen van een huis? <i>Creatief denken:</i> Ontwerp je eigen fantasiehuis en maak hier een bouwtekening van. <i>Waardebepaling:</i> Kunnen de kinderen het verhaal in de goede volgorde navertellen? <i>Leesstrategie 4: Samenvatten</i> Ik kan het verhaal of de informatie in het kort navertellen. Ik kan het verhaal naspelen.
Mondelinge taalvaardigheid	<i>Gesprekken</i> Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag.

	<p><i>Luisteren</i> Ik kan aandachtig meedoen aan luisterspelletjes. Ik kan naar aanleiding van een klein verhaal het juiste plaatje aanwijzen. Ik kan luisteren naar instructies en deze uitvoeren.</p> <p><i>Spreken en presenteren</i> Ik kan duidelijk uitleg geven, bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen. Ik kan kort vertellen over een bekend voorwerp of afbeelding. Ik kan een verhaal uit mijn hoofd navertellen. Ik kan een verhaal in een logische volgorde vertellen.</p>
Schrijven	<p><i>Algemeen</i> Ik kan woorden (na)stempelen. Ik kan woorden naschrijven. Ik kan woorden en korte zinnen (2 woorden) schrijven. (groep 2)</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Wat gebeurt er in het verhaal? Welke materialen gebruikt Kasper allemaal?

Kijk met de kinderen het verhaal over Kasper de timmerman:

<https://schooltv.nl/video-item/kasper-de-timmerman-prettenboek-uit-koekeloere> en lees vervolgens het spelscript voor met de kinderen en speel het spelscript uit met de kinderen.

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Verbanden leggen: Welk gereedschap gebruikt Kasper waarvoor?

Zorg ervoor dat je de materialen die voorkomen in het spelscript in de kring hebt liggen (kinderspeelgoed) of zorg voor de afbeeldingen van de materialen. Dit materialen die Kasper gebruikt zijn: een bouwtekening, een winkelhaak, een figuurzaag, een handboor, een hamer, een spijker, een knijptang, een gereedschapskist.

Deel 1: Laat de kinderen kenmerken noemen van de materialen die Kasper gebruikt. Waar gebruikt Kasper het voor in het verhaal? En waar kan het nog meer voor gebruikt worden?

Deel 2: Geef een omschrijving van het voorwerp, de kinderen wijzen aan om welk voorwerp het gaat.

Deel 3: Laat de kinderen de zin langer maken, doe dit steeds met een ander voorwerp. Let erop dat de kinderen ook de zin langer proberen te maken met een trefwoord.

Een figuurzaag gebruikt Kasper om

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Verbanden leggen: Welke soorten gereedschap zijn er allemaal? Waar kan ik dit gereedschap voor gebruiken?

Perspectief nemen: Wat voor soort huis zou Kasper graag willen bouwen?

Waardebepaling: Wat is er belangrijk bij het bouwen van een huis?

Creatief denken: Ontwerp je eigen fantasiehuis en maak hier een bouwtekening van.

Leesatelier: Zorg voor een leeshoek met een aantal (prenten)boeken passend bij het thema. Laat de kinderen zelfstandig door de boeken heen bladeren/lezen. Tips voor de boeken zijn te vinden in de boekenlijst.

Theateratelier: Laat de kinderen het spelscript uitspelen in de themahoek.

Schrijf-, teken- en stempelatelier: Maak met de kinderen bouwtekeningen. Laat de kinderen bijvoorbeeld foto's van huizen natekenen of laat de kinderen eerst huizen bouwen van blokken en deze vervolgens natekenen. De kinderen schrijven of stempelen woorden op de bouwtekening, bijvoorbeeld met materialen die nodig zijn om het huis te bouwen (voorbeeldwoorden: het huis, de hamer, de zaag, de spijker, het hout). Kinderen uit groep twee zou je ook hele korte zinnen kunnen laten schrijven.

Timmeratelier: Laat de kinderen hun voorletter schrijven op een stukje hout. Laat ze vervolgens een paar spijkers in het hout slaan, zodat de spijkers de vorm van de letter vormen. Vervolgens kunnen de kinderen met wol de letter afmaken. Let erop dat je dit goed begeleid, met maar een paar kinderen per keer.

Kunstatelier: Maak met de klas gezamenlijk een grote gereedschapskoffer. Zet op een kartonnen doos: 'De gereedschapskoffer van groep' En print verschillende soorten gereedschap uit op dik karton. Gebruik hiervoor bijvoorbeeld bijlage 6. Ieder kind versiert zijn of haar eigen gereedschap en schrijft op het papier de naam van het gereedschap. Zorg voor verschillende materialen waar de kinderen mee kunnen knutselen, gekleurd papier, crêpe papier, zilverfolie, ribbelkarton et cetera. Later hebben jullie als klas een grote gereedschapskist, waar in de themahoek ook nog mee kan worden gespeeld.

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen het verhaal in de goede volgorde navertellen?

Gebruik weer dezelfde voorwerpen of afbeeldingen die zijn gebruikt in ronde 1. Laat de kinderen het verhaal van Kasper de timmerman navertellen aan de hand van de materialen/afbeeldingen. Hebben de kinderen het verhaal onthouden in de goede volgorde? Welk gereedschap gebruikte Kasper eerst en welke daarna?

wie bouwt het huis?

de dakdekker

ik leg de dakpannen op
het dak.

de elektricien

ik zorg ervoor
dat het huis
stroom krijgt.

de loodgieter

ik zorg dat er water uit de
kraan komt en ik leg de
verwarming aan.

de metselaar

ik metsel met mijn
troffel elke muur
van het huis.

Stappenplan huis bouwen

De architect maakt een plan. Hij bedenkt hoe het huis eruit gaat zien.

In de grond worden buizen en leidingen gelegd. Dit is voor het water, het riool en de stroom.

De grond is nog zacht. Er moeten veel palen in. Nu kan het huis erop staan.

Op de grond komt een vloer van beton. De binnenmuur komt op de fundering.

De metselaar maakt een muur van baksteen aan de buitenkant. In de spouw komt isolatie.

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Informatieve tekst</i> Stappenplan
Vorbereidend technisch lezen	<i>Woorden</i> Ik herken hetzelfde woord of dezelfde letter.
Woordenschat	<i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. Bouwen, het huis, de dakdekker, de dakpannen, het dak, de elektricien, de loodgieter, de metselaar, metselen, de troffel, de muur, de architect, de grond, de baksteen, de buitenkant
Onderzoekend lezen	<i>Leesstrategie 1: Voorspellen</i> Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. <i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Wat weet je al over het bouwen van een huis? Wat is de eerste stap bij het bouwen van een huis? En wat komt daarna? <i>Verbanden leggen:</i> Wat gebeurde er voor deze stap? En wat gebeurde er daarna? Wat hoort er allemaal bij een loodgieter, elektricien, dakwerker en metselaar? <i>Kritisch denken:</i> Zou het huis wat ik heb getekend stevig zijn? <i>Perspectief nemen:</i> Zou iemand anders in mijn ontworpen huis willen wonen? Wie wel? En wie misschien niet? <i>Waardebepaling:</i> Waarom is het belangrijk om de bouwtekening zo precies en duidelijk mogelijk te tekenen? Kunnen de kinderen kort vertellen over de loodgieter, de dakwerker, de elektricien en de metselaar? <i>Persoonlijke relevantie:</i> Hoe is mijn huis eigen huis gebouwd? <i>Creatief denken:</i> Ontwerp je droomhuis. <i>Leesstrategie 3: Verduidelijken</i> Ik kan informatie ordenen voor een beter begrip van de tekst. Bijvoorbeeld: En toen? En daarna? <i>Leesstrategie 4: Samenvatten</i> Ik kan het verhaal of de informatie in het kort navertellen. Ik kan plaatjes van een verhaal op een goede volgorde leggen. Ik kan personages uit een verhaal benoemen.

Mondelinge taalvaardigheid	<p><i>Gesprekken</i> Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag.</p> <p><i>Luisteren</i> Ik kan aandachtig meedoen aan luisterspelletjes.</p> <p><i>Spreken en presenteren</i> Ik kan een verhaal in een logische volgorde vertellen. Ik kan duidelijk uitleg geven, bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen. Ik kan kort vertellen over een bekend voorwerp of afbeelding.</p>
Schrijven	<p><i>Aanvankelijk schrijven</i> Ik weet hoe ik mijn pen en potlood vast moet houden. Ik kan grote basispatronen maken op het platte vlak. Ik kan mijn eigen naam schrijven.</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Wat weet je al over het bouwen van een huis? Wat is de eerste stap bij het bouwen van een huis? En wat komt daarna?

Deel 1: Bekijk het stappenplan 'Hoe bouw je een huis?' nog niet. Bekijk eerst alleen de kijkplaat samen met de kinderen. De kijkplaat is te vinden via: https://1.bp.blogspot.com/-mRZNcgUn-k8/X2hJy2KiRJI/AAAAAAAAApmI/LmsuPTBiQ10S0_FAfIBppexbDjZJyW0ACLcBGAsYHQ/s1036/Veselye_pryatalki_exkavator_pozharnaya_mashina_02.jpg. Wat zien de kinderen hier? Wat weten de kinderen al over het bouwen van een huis? Wat ken je al van wat je op de kijkplaat ziet en wat ken je nog niet? Weten de kinderen hoe je een huis bouwt? Wat doe je eerst en wat doe je daarna? Schrijf de stappen die jullie samen bedenken op het bord. We gaan later kijken of dit klopt.

Deel 2: Bekijk nu ook het stappenplan 'Hoe bouw je een huis?' met de kinderen. Print daarbij ook de kaarten uit bijlage 7 uit en laat de kinderen de stappen in de goede volgorde leggen. Lees vervolgens het stappenplan nogmaals voor. Zijn de afbeeldingen op de juiste volgorde gelegd?

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Verbanden leggen: Wat gebeurde er voor deze stap? En wat gebeurde er daarna? Wat hoort er allemaal bij een loodgieter, elektricien, dakwerker en metselaar?

Deel 1: Deel de kaarten uit bijlage 7 uit aan de kinderen. Laat de kinderen aan elkaar vertellen wat er gebeurt op de afbeelding. Wat zien ze? Wat gebeurde er hiervoor? En wat juist erna? Wissel daarna van kaarten.

Deel 2: Laat de afbeelding van de dakwerker, metselaar, loodgieter en elektriciens zien op het bord. Vraag aan de kinderen of ze weten wat deze mensen doen tijdens het bouwen van een huis. Speel daarna Wie ben ik: De leerkracht neemt een van de vier personen in gedachten. De kinderen stellen vragen om erachter te komen over welk persoon dit gaat. Of: Geef een aantal aanwijzingen, zodat kinderen kunnen raden om welke persoon het gaat. De kinderen raden en steken hun vinger op als ze het antwoord denken te weten. Doe dit een aantal keer.

Deel 3: De kinderen staan op als ze een bepaald woord horen, bijvoorbeeld elektriciens. Je zegt dan bijvoorbeeld:

Loodgieter – metselaar – loodgieter – dakwerker – **elektriciens** – metselaar – **elektriciens** – metselaar – dakwerker – loodgieter – **elektriciens**

Doe dit ook met een van de andere woorden, zoals loodgieter:

Metselaar – **loodgieter** – elektriciens – **loodgieter** – **loodgieter** – metselaar – dakwerker – **loodgieter** – metselaar – **loodgieter** – dakwerker – **loodgieter**

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Kritisch denken: Zou het huis wat ik heb getekend stevig zijn?

Perspectief nemen: Zou iemand anders in mijn ontworpen huis willen wonen? Wie wel? En wie misschien niet?

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk om de bouwtekening zo precies en duidelijk mogelijk te tekenen?

Persoonlijke relevantie: Hoe is mijn huis eigen huis gebouwd?

Creatief denken: Ontwerp je droomhuis.

Leesatelier: Zorg voor een leeshoek met een aantal (prenten)boeken passend bij het thema. Laat de kinderen zelfstandig door de boeken heen bladeren/lezen. Tips voor de boeken zijn te vinden in de boekenlijst.

Schrijf-, teken- en stempelatelier: Laat de kinderen zelf een bouwtekening maken van een huis. De kinderen ontwerpen een huis, een flat of een ander gebouw. Laat de kinderen werken met potlood en gebruik maken van linialen, net als echte architecten. De kinderen schrijven ook hun naam op de bouwtekening. Tip: Of laat de kinderen een huis ontwerpen met verschillende vormen gekleurd papier. De kinderen plakken de verschillende stukken in de vorm van hun huis.

Bouwatelier: Laat de kinderen hun eigen bouwtekening (of elkaars bouwtekening) nabouwen met blokken in het bouwatelier.

Muziekatelier: Leer met de kinderen verschillende liedjes over het bouwen (van huizen). Denk aan:

- Wij bouwen een huisje:
<https://www.youtube.com/watch?v=6v897PGC8bE>
- Liedje over bouwen:
<https://www.youtube.com/watch?v=2YA7b8OPDfw>
- Mijn huis:
<https://www.youtube.com/watch?v=bUXttK42dA>
- Een huis bouwen:
<https://www.youtube.com/watch?v=DZpVJ0rDjtU>
- Bouwen:
https://www.youtube.com/watch?v=j_qZddd12f8
- Bob de Bouwer:
<https://www.youtube.com/watch?v=TOD28q0BSIk>

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen kort vertellen over de loodgieter, de dakwerker, de elektricien en de metselaar?

Laat de kinderen nu zelf *Wie ben ik spelen*. Laat de afbeelding van de vier personen net als in ronde 2 op het digibord zien of geef ieder tweetal een uitgeprinte versie. De kinderen spelen in tweetallen het spel. Een van de kinderen neemt een persoon in gedachten en doet deze na of omschrijft hem zo goed mogelijk. Het andere kind raad om welke persoon het gaat. Daarna wisselen de kinderen.

Uitgewerkte les 6: Deelthema 2 - Amuserende tekst –
prentenboek – Kleine muis zoekt een huis

Of bekijk het prentenboek online via: <https://www.youtube.com/watch?v=sKI0xi57I7g>

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Amuserende tekst</i> Prentenboek
Vorbereidend technisch lezen	<p><i>Klanken</i> Ik kan de beginklank van een woord vervangen door een andere beginklank. Ik kan benoemen welke beginklank verandert (tak, dak).</p> <p><i>Rijmwoorden</i> Ik kan aangeven of woorden wel of niet op elkaar rijmen. Ik kan rijmwoorden herkennen in een liedje, versje of gedichtje.</p>
Woordenschat	<p><i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden.</p> <p>De muis, het huis, klein, kruipen, het hol (holletje), groter, weg, de mol, het konijn, bewonen (wonen), de das, de beer, lopen.</p>
Onderzoekend lezen	<p><i>Algemeen</i> Ik leer wat de voor- en achterkant is van een boek.</p> <p><i>Leesplezier</i> Ik kan me goed concentreren op een voorgelezen verhaal en beleef plezier aan het luisteren.</p> <p><i>Leesstrategie 1: Voorspellen</i> Ik kan aan de buitenkant van een boek zien waar het over zal gaan. Ik voorspel waar de tekst over gaat door te kijken naar de plaatjes en de titel te weten.</p> <p><i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Beantwoord de vragen over de tekst. <i>Verbanden leggen:</i> Wat weet je al over muizen, konijnen, dassen, mollen en beren? <i>Perspectief nemen:</i> Hoe zou het zijn om zo klein te zijn als kleine muis? <i>Creatief denken:</i> Ontwerp een fantasiehuis voor een van de dieren. <i>Waardebepaling:</i> Wat is er belangrijk om niet te vergeten als je een nieuw huis ontwerpt voor een van de dieren?</p>

	<p><i>Waardebepaling:</i> Kunnen de kinderen de personages uit het verhaal en hun huizen kort omschrijven/benoemen?</p> <p><i>Leesstrategie 4: Samenvatten</i> Ik kan personages uit een verhaal benoemen. Ik kan het verhaal naspelen.</p>
Mondelinge taalvaardigheid	<p><i>Gesprekken</i> Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag. Ik kan met een leergesprek meedoen en bij het onderwerp blijven. Ik kan zinnen maken van minimaal zeven woorden.</p> <p><i>Luisteren</i> Ik kan met aandacht luisteren naar verhalen, liedjes en gedichten.</p>
Aanvankelijk schrijven	<p><i>Algemeen</i> Ik kan een tekening maken om een woord uit te beelden. Ik kan mijn eigen naam schrijven. Ik kan woorden (na)stempelen. Ik kan woorden naschrijven.</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Beantwoord de vragen over de tekst.

Deel 1: Doe dit alleen wanneer dit de eerste keer is dat de kinderen dit boek gaan lezen. Vertel de titel van het boek en laat de voorkant zien. Waarom staat er een appel op de voorkant? Kunnen de kinderen voorspellen welk huis goed zou passen voor muis? Waar past zowel een appel als een muis in?

Deel 2: Stel vragen aan de kinderen die gaan over het verhaal:

- Waarom kon de kleine muis niet bij de mol wonen?
Het huis van de mol zat vol boeken.
- Waarom kon de kleine muis niet bij het konijn wonen?
Het huis van het konijn zat vol met slablaadjes.
- Waarom mocht de kleine muis niet bij de das wonen?
De das ligt de hele dag languit en hij snurkt.
- Waarom mocht de kleine muis niet bij de beer wonen?
Van de beer mocht het wel, maar de kleine muis durfde dit zelf niet.
- In welk huisje ging kleine muis uiteindelijk wonen?
In zijn eigen huisje!
- Waarom paste de muis en de appel nu wel in het huisje? Omdat de kleine muis tijdens het lopen de appel heeft opgegeten.

Let erop dat de kinderen antwoord geven in volledige zinnen (zinnen van minimaal 7 woorden).

Doe eventueel verschillende technisch lezen oefeningen met de kinderen en gebruik hiervoor de volgende woorden: muis, konijn, mol, das, beer. Verander steeds de beginklank van het woord en laat de kinderen benoemen welke beginklank er verandert. Dus bijvoorbeeld: beer – peer – meer.

Sessie 2: detailronde

Denkbubbelvraag:

Verbanden leggen: Wat weet je al over muizen, konijnen, dassen, mollen en beren?

Deel 1: Laat de kinderen de personages uit het verhaal benoemen en beschrijven. De volgende dieren komen voor in het verhaal: de muis, de mol, het konijn, de das, de beer. Laat de kinderen vervolgens een van de dieren uitkiezen en natekenen.

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Perspectief nemen: Hoe zou het zijn om zo klein te zijn als kleine muis?

Creatief denken: Ontwerp een fantasiehuis voor een van de dieren.

Waardebepaling: Wat is er belangrijk om niet te vergeten als je een nieuw huis ontwerpt voor een van de dieren?

Leesatelier: Zorg voor een leeshoek met een aantal (prenten)boeken passend bij het thema. Laat de kinderen zelfstandig door de boeken heen bladeren/lezen. Tips voor de boeken zijn te vinden in de boekenlijst.

Schrijf-, teken- en stempelatelier: Laat de kinderen een van de dieren kiezen en hier een fantasiehuis voor ontwerpen. De kinderen tekenen dit op papier en schrijven of stempelen de naam van het dier boven de tekening.

Theateratelier: Laat de kinderen het verhaal naspelen met knuffels. Zorg voor een knuffel van een muis, een konijn, een das, een mol en een beer. Voor de holletjes kun je plastic bloempotten gebruiken waar je bruin crêpepapier omheen vouwt.

Muziekatelier: Leer met de kinderen het liedje 'Kleine muis zoekt een huis'. Zing eerst het liedje voor, het liedje is op de melodie van 'In Holland staat een huis'. Kunnen de kinderen ook de rijmwoorden benoemen in het lied?

Liedje Kleine muis zoekt een huis (Melodie In Holland staat een huis)

*Kleine muis die zoekt een huis
Kleine muis die zoekt een huis
Kleine muis die zoekt een huis ja ja
Van je singela singela hopsasa
Kleine muis die zoekt een huis
Voor een appel en een muis*

*En ze vindt een mollenhol
En ze vindt een mollenhol
En ze vindt een mollenhol ja ja
Van je singela singela hopsasa
En ze vindt een mollenhol
Maar daar is het veel te vol*

*En ze komt nu bij konijn
En ze komt nu bij konijn
En ze komt nu bij konijn ja ja
Van je singela singela hopsasa
En ze komt nu bij konijn
Maar dat kan haar huis niet zijn*

*Kleine muis komt nu bij das
Kleine muis komt nu bij das
Kleine muis komt nu bij das ja ja
Van je singela singela hopsasa
Kleine muis komt nu bij das
Maar dat huisje is niet pas*

*Op het laatst ziet ze een beer
Op het laatst ziet ze een beer
Op het laatst ziet ze een beer ja ja
Van je singela singela hopsasa
Op het laatst ziet ze een beer
Maar dat hol wil ze niet meer*

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

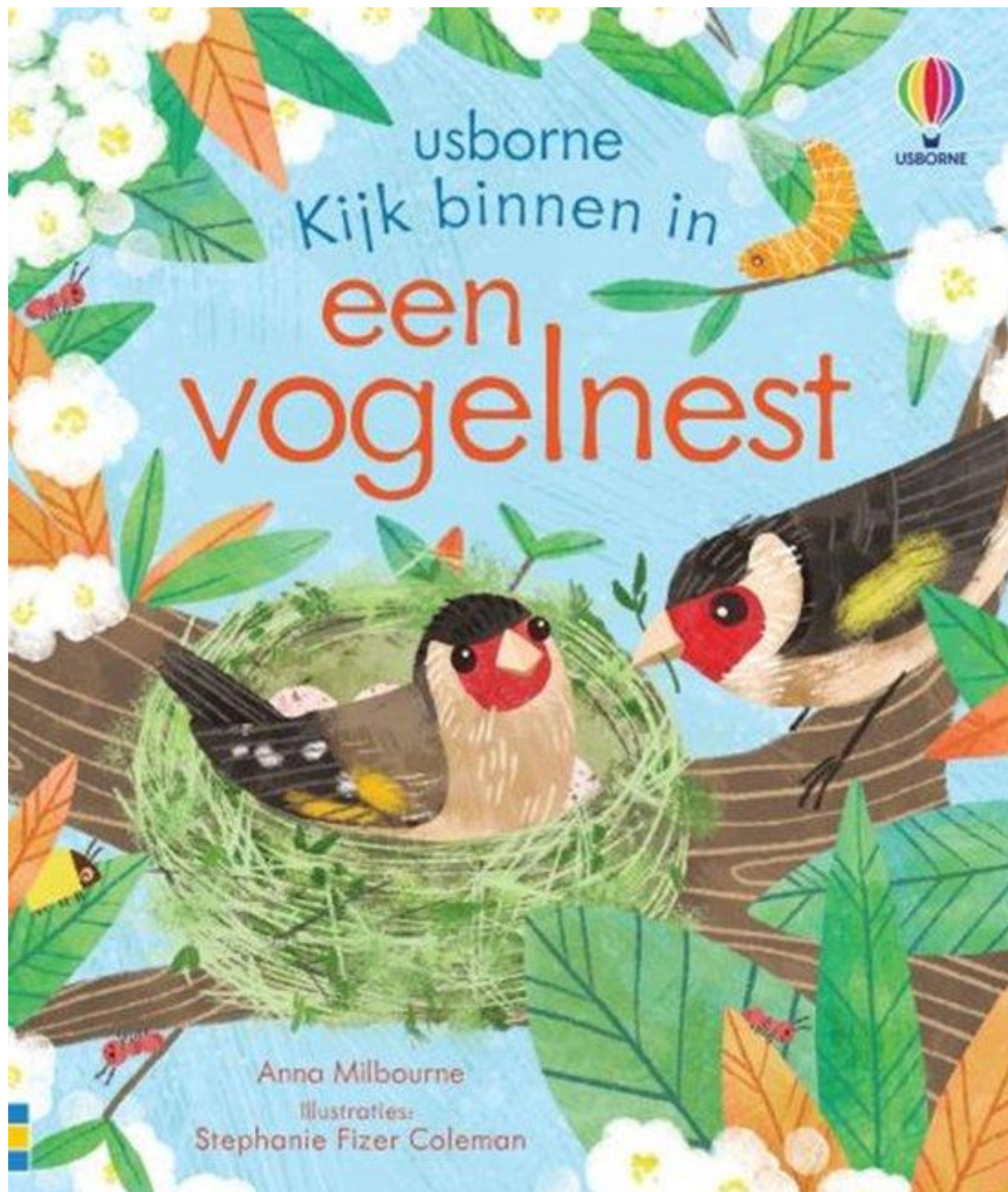

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen de personages uit het verhaal en hun huizen kort omschrijven/benoemen?

Vraag aan de kinderen welke dier voorkom in het verhaal. Hoe zag zijn of haar huis eruit? Was het groot of klein? En wat stond er in zijn huis? Bespreek daarna een ander dier en zijn of haar huis.

Uitgewerkte les 7: Begeleid puzzelatelier - Amuserende tekst –
Prentenboek – Een vogelnest

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Amuserende tekst</i> Prentenboek
Vorbereidend technisch lezen	Klanken Ik kan verschillen tussen klanken horen en benoemen. Ik kan het verschil horen tussen woorden als een klank verandert (kat - tak - bok - bak).
Woordenschat	<i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. de vogel, het vogelnest, de boom, het eitje, de vijver, op het water, de tak(ken), het grasveld, de wei.
Onderzoekend lezen	<i>Leesplezier</i> Ik kan me goed concentreren op een voorgelezen verhaal en beleef plezier aan het luisteren. <i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Welke dieren komen voor in het verhaal? Hoe zien de nestjes van de dieren eruit? <i>Kritisch denken:</i> Waarom heeft ieder dier een ander nestje voor hun jong? Waarom vliegen vogels in een V-vorm? <i>Verbanden leggen:</i> Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de nestjes? Wat zijn de verschillen tussen de geluiden die de vogels maken? Persoonlijke relevantie: Wat is mijn lievelingsvogel? Welk geluid van de vogels vind ik het mooist? <i>Waardebepaling:</i> Wat is de beste tijd van het jaar om vogels te voeren? <i>Waardebepaling:</i> Kunnen de kinderen de verschillende dieren uit het verhaal benoemen? <i>Leesstrategie 4: Samenvatten</i> Ik kan personages uit een verhaal benoemen.
Mondelinge taalvaardigheid	<i>Gesprekken</i> Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag.

	<p><i>Luisteren</i> Ik kan met aandacht luisteren naar verhalen, liedjes en gedichten. Ik kan aandachtig meedoen aan luisterspelletjes.</p> <p><i>Spreken en presenteren</i> Ik kan duidelijk uitleg geven, bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen.</p>
Schrijven	<p>Aanvankelijk schrijven Ik kan woorden naschrijven.</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Welke dieren komen voor in het verhaal? Hoe zien de nestjes van de dieren eruit?

Deel 1: Laat de kinderen de verschillende nestjes van de dieren tekenen. Doe dit met een aantal dieren uit het boek. Kunnen de kinderen de personages van het verhaal (de verschillende dieren) benoemen? Geef bijvoorbeeld de opdracht: Teken het nestje van een vogel, van een eend en van een flamingo.

Deel 2 (technisch lezen): Doe een korte technisch lezen oefening met de kinderen en gebruik hiervoor het woord 'nest'. Laat de kinderen eerst het woord nest opschrijven. Noem steeds verschillende woorden, kunnen de kinderen horen welke klank verandert?
Nest – pest - mest – mist – kist - kast

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Kritisch denken: Waarom heeft ieder dier een ander nestje voor hun jong?

Verbanden leggen: Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de nestjes?

Deel 1: Laat de kinderen naar elkaars gemaakte tekeningen kijken. Wat zijn de verschillen tussen de drie nestjes? En zijn er ook dingen hetzelfde? Waarom zijn de nestjes niet hetzelfde denken de kinderen? Let erop dat de kinderen een duidelijke uitleg proberen te geven

Deel 2: Bekijk live beelden van vogels en hun nesten met de kinderen, dit kan via: <https://www.vogelbescherming.nl/beleefdelente> . Wat is het verschil tussen het vogelnest in het boek en het echte vogelnest?

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Kritisch denken: Waarom vliegen vogels in een V-vorm?

Persoonlijke relevantie: Wat is mijn lievelingsvogel? Welk geluid van de vogels vind ik het mooist?

Verbanden leggen: Wat zijn de verschillen tussen de geluiden die de vogels maken?

Waardebepaling: Wat is de beste tijd van het jaar om vogels te voeren?

Leesatelier: Zorg voor een leeshoek met een aantal (prenten)boeken passend bij het thema. Laat de kinderen zelfstandig door de boeken heen bladeren/lezen. Tips voor de boeken zijn te vinden in de boekenlijst.

In de kring (kritisch luisteren): Doe een korte oefening met de kinderen om het kritisch luisteren te bevorderen. Alle kinderen zitten met hun handen op hun bovenbenen in de kring. Als jij 'alle vogels vliegen' zegt fladderen de kinderen zo snel mogelijk met hun handen (let er hierbij op dat de kinderen een beetje uit elkaar zitten, zodat ze elkaar niet raken). Wanneer je iets anders zegt, bijvoorbeeld: 'alle bomen vliegen of alle bloemen vliegen', dan houden de kinderen hun handen op hun bovenbenen. Wie houdt dit het langste vol? Je kunt vervolgens ook nog een andere oefening voor het kritisch luisteren doen. Vogels kunnen op grote afstand met elkaar communiceren. Fluister een geheime zin door aan een van de kinderen (bijvoorbeeld: 'Ik ben een vogel en ik bouw een nest'). Laat de kinderen deze zin zachtjes doorfluisteren, welke zin komt er op het einde uit? Kunnen de kinderen net zo goed communiceren als de vogels? Ten slotte kun je nog de volgende vogelgeluiden laten afspelen: <https://www.youtube.com/watch?v=mWmZJw2oejs>. Laat de kinderen hun ogen dichtdoen en laat ze luisteren naar het eerste vogelgeluid. Laat de kinderen zelf bedenken om wat voor soort vogeltje het zou gaan, een heel klein vogeltje? Of juist een hele stoere roofvogel? Print eventueel foto's van de verschillende vogels uit en laat ze steeds kiezen om welke vogel het volgens hun gaat.

Buitenatelier/ in de gymzaal: Doe met de kinderen verschillende 'vogelspelletjes'. Laat de kinderen net als echte vogels in groepjes van 4 of 5 kinderen in een V-vorm rennen. Laat hiervoor eerst zien hoe de vogels dit doen, kunnen de kinderen ook achterhalen waarom de vogels dit doen? Hebben de kinderen het gevoel dat ze sneller kunnen rennen? Ga vervolgens ook met de kinderen wormen vangen. Laat hiervoor ieder kind (of in tweetallen) in een hoepel staan, dit is hun nestje. Verspreid vervolgens allemaal stukjes wol van ongeveer 10 cm (wormpjes) over de grond. Op jouw startsein mogen de kinderen zo snel mogelijk de wormpjes proberen te vangen. Na het vangen van een wormpje moeten ze deze gelijk in hun nest leggen, daarna mogen ze pas een tweede wormpje vangen. Wie heeft uiteindelijk de meeste wormpjes gevangen? Je kunt hier eventueel ook muziek aan toevoegen, wanneer de muziek stopt moeten de kinderen zo snel mogelijk weer terug naar hun nestje.

Buitenatelier: Ga met de kinderen naar buiten en verzamel verschillende materialen, zoals takjes, steentjes en bladeren. Laat het volgende filmpje zien aan de kinderen: <https://www.youtube.com/watch?v=GGzhH5Rgg6I> en laat ze hun eigen vogelnest maken.

Ontdekatelier: Maak met de kinderen vogelvoer in verschillende vormpjes/ op verschillende manieren. Denk aan: pindaslingers, wc-rollen met vogelpindakaas en vogelvoer, halve sinaasappels met daarin het vogelvoer. Hang het vogelvoer rond de school en ontdek welke vogels eropaf komen!

Rekenatelier: Maak van wc-rollen kuikens (met veren en geel papier als snavel) en knip van chenilledraad wormpjes (of laat kinderen dit zelf maken). Geef de kinderen steeds verschillende opdrachten, zoals : Geef het kuikentje 4 wormpjes, verdeel 6 wormpjes over de twee kuikens, Geef 3 wormpjes aan het kuikentje en haal er 1 weg (hoeveel houdt het kuikentje over?).

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen de verschillende dieren uit het verhaal benoemen?

Vraag aan de kinderen welke verschillende dieren allemaal voorkwamen in het verhaal. En hoe zien hun nestjes eruit? Doe hiervoor bijvoorbeeld een wandel en wissel uit. De kinderen wandelen door het lokaal en wanneer jij in je handen klapt vormen ze een duo met degene die dichtbij hun staat. Ze bespreken het antwoord op de vraag met elkaar.

Tip voor tijdens deze lessenreeks:

Hang de volgende vogelbingo op het raam van jullie klas en introduceer deze samen met de kinderen: <https://zondagbosdag.wordpress.com/2020/03/23/gratis-download-vogelbingo/> .

Hoeveel vogels hebben jullie aan het einde van de week gespot rond de school?

Uitgewerkte les 8: Begeleid techniekatelier – Amuserende tekst – liedje – Zoem, zoem, zegt de honingbij!

Het lied is te luisteren via: https://www.youtube.com/watch?v=Ryj_Llfsf2U

Zoem, zoem, zegt de honingbij

*Zoem, zoem, zegt de honingbij.
Ik ga op een lange reis.
En ik zoek in elke bloem, zoem, zoem, zoem.
Lalalala..... zoem, zoem, zoem.*

*He daar, zegt de rode bloem.
Waar ben jij toch naar op zoek?
Kan ik soms iets voor je doen? Zoem, zoem, zoem.
Lalalala..... zoem, zoem, zoem.*

*Ik maak honing met de rest
In ons grote bijennest.
Ik wil nectar lieve bloem, zoem, zoem, zoem.
Lalalala..... zoem, zoem, zoem.*

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Amuserende tekst</i> Lied / songtekst
Vorbereidend technisch lezen	<i>Rijmwoorden</i> Ik kan aangeven of woorden wel of niet op elkaar rijmen. Ik kan rijmwoorden herkennen in een liedje, versje of gedichtje. Ik kan een rijmwoord bedenken bij een bepaald trefwoord.
Woordenschat	<i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. De honing, de bloem, de nectar.
Onderzoekend lezen	<i>Leesstrategie 1: Voorspellen</i> Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. <i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Wat doet de honingbij? Waar gaat het liedje over? Wat weten de kinderen al over bijen? <i>Kritisch denken:</i> Hoe kan een honingbij zoemen? Hoeveel eitjes zouden er in een echt bijenhuis zitten? Komt er altijd honing uit een honingraat? <i>Verbanden leggen:</i> Wat is het verschil tussen 'zoemzoem' zoals het in het liedje wordt gezongen en het echte gezoem van de honingbij? Wat is het verschil tussen een honingbij en een andere soort bij (bijvoorbeeld de metselbij)? Wat is het verschil tussen de verschillende soorten honing? <i>Perspectief nemen:</i> Hoe zouden wij eruit zien voor een bij? Hoe zou een bij kijken naar onze wereld? <i>Persoonlijke relevantie:</i> Welke honing vind ik het lekkerst? <i>Waardebepaling:</i> Waarom zijn bijen zo belangrijk? Kunnen de kinderen de rijmwoorden herkennen in het liedje?

Mondelinge taalvaardigheid	<p><i>Gesprekken</i> Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag.</p> <p><i>Luisteren</i> Ik kan met aandacht luisteren naar verhalen, liedjes en gedichten.</p>
Schrijven	<p><i>Algemeen</i> Ik weet hoe ik mijn pen en potlood vast moet houden. Ik heb de juiste schrijfhouding Ik kan 12-16 letters benoemen en schrijven. (groep 2)</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Wat doet de honingbij? Waar gaat het liedje over? Wat weten de kinderen al over bijen?

Zing het liedje met de kinderen. Kunnen de kinderen het geluid van de honingbij ook nadoen? En hebben de kinderen wel eens eerder een echte honingbij horen zoemen? Wat weten de kinderen al over bijen?

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Kritisch denken: Hoe kan een honingbij zo zoemen?

Verbanden leggen: Wat is het verschil tussen 'zoemzoem' zoals het in het liedje wordt gezongen en het echte gezoem van de honingbij?

Deel 1: Welke woorden rijmen op elkaar in het liedje? (bloem – zoem, rest – nest). Welke van de volgende woorden rijmen op bloem? (LIB)

Steel – blad – **boem** – som

En welke van de volgende woorden rijmen op nest? (LIB)

Pest – groen – bloem - meest

Deel 2: Luister met de kinderen het echte gezoem van een honingbij. Dit kun je luisteren via : <https://hetgeluidvanzeeland.nl/het-geluid-van-honingbijen/> . Op de site wordt ook uitgelegd hoe bijen zo kunnen zoemen. Weten de kinderen ook hoe dit komt?

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Kritisch denken: Hoeveel eitjes zouden er in een echt bijenhuis zitten?

Komt er altijd honing uit een honingraat?

Perspectief nemen: Hoe zouden wij eruit zien voor een bij? Hoe zou een bij kijken naar onze wereld?

Verbanden leggen: Wat is het verschil tussen een honingbij en een andere soort bij (bijvoorbeeld de metselbij)? Wat is het verschil tussen de verschillende soorten honing?

Persoonlijke relevantie: Welke honing vind ik het lekkerst?

Waardebepaling: Waarom zijn bijen zo belangrijk?

Leesatelier: Zorg voor een leeshoek met een aantal (prenten)boeken passend bij het thema. Laat de kinderen zelfstandig door de boeken heen bladeren/lezen. Tips voor de boeken zijn te vinden in de boekenlijst.

In de kring/rekenatelier: Leg een paar eierdozen op tafel, dit is het bijenhuis. Vertel tegen de kinderen dat alle eitjes uit het bijenhuis kwijt zijn. Kunnen de kinderen de bij helpen met het terugvinden van de eitjes? Verstop hiervoor door de klas de eitjes (wattenbolletjes). Voeg eventueel muziek toe: zolang de muziek speelt mogen de kinderen zoeken, daarna worden de eitjes geteld. Hoeveel eitjes hebben we al? Hoeveel eitjes moeten we nog zoeken? Hoeveel eitjes hebben we nodig als we nog een eierdoos/bijenhuis erbij zouden zetten?

Schrijf-, teken- en stempelatelier: Print bijlage 8 uit voor elk kind. Laat de kinderen in elke honingraat een andere letter van het alfabet schrijven (kies hiervoor de letters die de kinderen al hebben gehad, voor groep 2 zijn dit er 12-16). In de vakjes die overblijven kunnen de kinderen nog hun lievelingsletters schrijven. Laat de kinderen naderhand de honingraat inkleuren met geel of oranje. Kunnen de kinderen ook woorden vinden in de honingraat?

Kunstatelier: Maak met de kinderen een bijenblik. Je kan dit ook uit een plastic fles maken en met papieren rietjes of bamboerietjes. Zorg dat de rietjes of de bamboe stevig vastzit en dat ze zeker 15 cm lang zijn. Versier het blik naar keuze en hang er een touw aan zodat je het op kan hangen in de tuin of op het plein.

ICT-atelier: Laat de kinderen op een iPad HiveLife spelen, dit is een educatief spel waarbij kinderen alles leren over ons milieu door de ogen van de bijen.

Ontdekatelier: Maak kaarsen met de kinderen van bijenwas. Smelt de bijenwas au-bain-marie, doop vervolgens het lontje in de bijenwas. Met kinderen kun je hier een knipper voor gebruiken, dit is het deel wat niet de bijenwas komt en wat je dus naderhand kunt aansteken. Laat de bijenwas drogen. Bij het drogen van de kaarsen kun je een versje zingen met de kinderen: “*Indompelen, uithalen, af laten druppelen, loop een rondje om de tafel...*”

Tijdens dat rondje kan het kaarsje even drogen voor je het opnieuw in de gesmolten bijenwas dompelt. Dompel daarna de kaars weer in de bijenwas. Bij het laten drogen van de tweede keer kun je de kinderen nog letters in de bijenwas laten drukken (bijvoorbeeld de b-i-j) .

Ontdekatelier: Ga met de kinderen in gesprek over de verschillende soorten honing en laat de kinderen verschillende soorten honing proeven. De kinderen schrijven in een tabel wat voor cijfer/ hoeveel sterren (of bijtjes) ze elke honing geven. Welke honing vinden de meeste kinderen uit de klas het lekkerst?

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

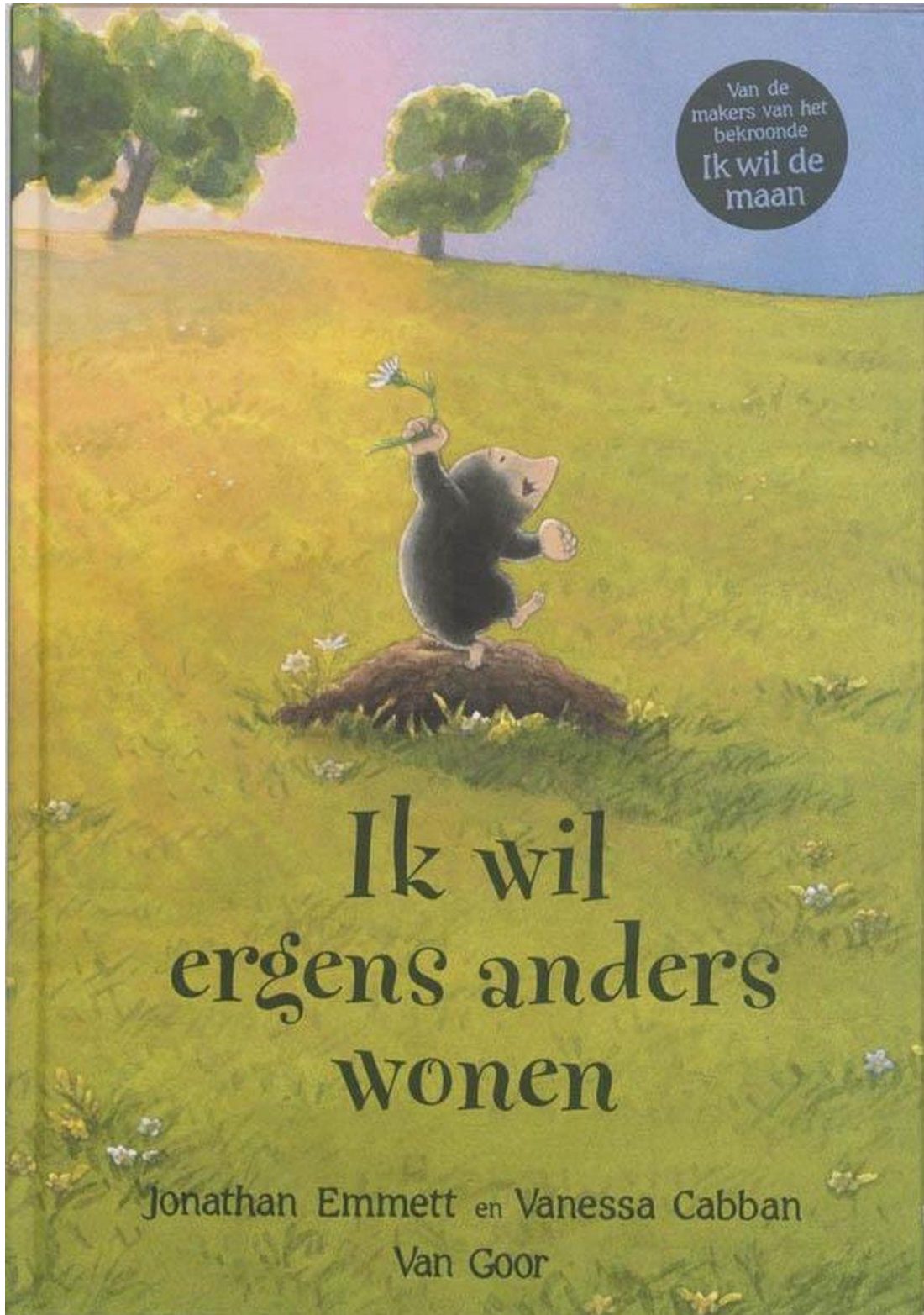
Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen de rijmwoorden herkennen in het liedje?

Zing nogmaals het liedje met de kinderen, maar laat de rijmwoorden weg. Kunnen de kinderen de rijmwoorden herkennen en kunnen ze het liedje verder zingen?

Uitgewerkte les 9: Begeleid kunstatelier - Amuserende tekst – Prentenbek – Ik wil ergens anders wonen

Schaf het boek aan of bekijk het voorgelezen verhaal via YouTube:
<https://www.youtube.com/watch?v=BBFqjAjsvs4>

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Amuserende tekst</i> Prentenboek
Vorbereidend technisch lezen	<i>Klanken</i> Ik kan verschillen tussen klanken horen en benoemen. Ik kan het verschil horen tussen woorden als een klank verandert (kat - tak - bok - bak).
Woordenschat	<i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. de mol, kruipen (kruipt), de molshoop, de grond, onder de grond, de bloem, het hol (holletje), bewonen (wonen), in de lucht (frisse lucht), de egel, het konijn, de boom, het vogelnest, het nest, de beek, klein, het bos.
Onderzoekend lezen	<i>Algemeen</i> Ik weet wat het begin en eind van een verhaal is. <i>Leesplezier</i> Ik leef mee met personages uit een voorgelezen verhaal. Ik kan vertellen wat ik voel bij een voorgelezen verhaal. Ik kan mijn mening verwoorden over een voorgelezen verhaal. Ik kan me goed concentreren op een voorgelezen verhaal en beleef plezier aan het luisteren. <i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Wat wilde mol graag? Welke dieren kwam mol allemaal tegen? Hoe eindigt het verhaal? <i>Kritisch denken:</i> Denk je dat de mol in het verhaal ook zo zijn holletje heeft gegraven? Waarom denk je dat wel/niet? <i>Verbanden leggen:</i> Wat is het verschil (en wat is hetzelfde) tussen de mol in het verhaal en de echte mol (in het filmpje)? <i>Persoonlijke relevantie:</i> Hoe zou jij het vinden als je in het huis van de mol zou wonen? Waar zou jij het liefst willen wonen? <i>Creatief denken:</i> Ontwerp een nieuw (fantasie)huis voor de mol.

	<p><i>Perspectief nemen:</i> Hoe zou mol zich hebben gevoeld toen hij op zoek was naar een nieuw huisje? Hoe zou het voor een ander zijn om je niet thuis te voelen?</p> <p><i>Waardebepaling:</i> Kunnen de kinderen aangeven wat het begin en het einde van het verhaal is?</p> <p><i>Leesstrategie 4: Samenvatten</i> Ik kan het verhaal naspelen.</p>
Mondelinge taalvaardigheid	<p><i>Spreken en presenteren</i> Ik kan duidelijk uitleg geven, bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen.</p>
Schrijven	<p><i>Aanvankelijk schrijven</i> Ik kan grote basispatronen maken op het platte vlak.</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Wat wilde mol graag? Welke dieren kwam mol allemaal tegen? Hoe eindigt het verhaal?

Bedenk samen met de kinderen een ander einde bij het verhaal. Waar hadden de kinderen gewild dat de mol uiteindelijk ging wonen? Hoe zou het zijn als de mol aan het water zou wonen of in een nest in de boom?

Of:

Laat de kinderen een tekening maken van het huisje van mol. Laat de kinderen daarna kort (aan elkaar) vertellen wat ze hebben getekend.

Deel 2 (technisch lezen): Noem het woord 'mol' hardop. Kunnen de kinderen het verschil horen tussen woorden als een klank verandert? (denk aan: mol – hol – rol – rel – rek – rem – ram – lam et cetera). En wat als je het woord opschrijft en dan steeds een letter verandert, kunnen de kinderen dan het juiste woord noemen?

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Kritisch denken: Denk je dat de mol in het verhaal ook zo zijn holletje heeft gegraven? Waarom denk je dat wel/niet?

Verbanden leggen: Wat is het verschil (en wat is hetzelfde) tussen de mol in het verhaal en de echte mol (in het filmpje)?

Kijk met de kinderen het filmpje van Schooltv 'Hoe graaft een mol?':

<https://schooltv.nl/video/hoe-graaft-een-mol-voorpoten-als-scheppen/#q=de%20mol%20>

Laat de kinderen kort vertellen wat ze vinden van het verhaal over de mol die ergens anders wil wonen. Wat vinden ze leuk en minder leuk aan het verhaal? Kunnen de kinderen ook verwoorden wat ze voelen bij het verhaal? Vinden ze het een sneu en verdrietig verhaal of worden ze er juist blij van? Hoe zou de mol zich hebben gevoeld toen hij niet meer in zijn huisje wilde wonen? En wat voelde hij toen hij toch wel weer in zijn huisje wilde wonen?

De kinderen weten nu ook hoe een echte mol zijn holletje graaft. Denk je dat de mol in het verhaal ook zo zijn holletje heeft gegraven? Waarom denk je dat wel/niet?

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Persoonlijke relevantie: Hoe zou jij het vinden als je in het huis van de mol zou wonen? Waar zou jij het liefst willen wonen?

Creatief denken: Ontwerp een nieuw (fantasie)huis voor de mol.

Perspectief nemen: Hoe zou mol zich hebben gevoeld toen hij op zoek was naar een nieuw huisje? Hoe zou het voor een ander zijn om je niet thuis te voelen?

Leesatelier: Zorg voor een leeshoek met een aantal (prenten)boeken passend bij het thema. Laat de kinderen zelfstandig door de boeken heen bladeren/lezen. Tips voor de boeken zijn bijvoorbeeld: De muis met het open huis, Bouwers, Ontdek...dierenhuizen, Van wie is dit huis?

Kunstatelier: Laat de kinderen uit klei een nieuw huisje boetsen voor de mol. Denk aan de kleitechnieken die de kinderen in de onderbouw moeten beheersen. De kinderen huisje boetsen het huisje uit een stuk klei, dit doen ze door de klei uit te drukken en aan te smeren. Daarnaast kunnen ze de klei rollen en kneden en met stokjes/stampertjes structuur aanbrengen. Tip: Je kunt ook aan ieder kind een klein poppetje van een mol geven of ze deze zelf laten kleien/knippen, de mol kan dan later in het huisje worden gezet.

Spelatelier: Speel verschillende spelletjes met de kinderen die gaan over de mol. Denk hierbij aan:

- Onder de grond daar is het donker; Wijs: in de kelder is het donker. Tekst: Onder de grond daar is het donker, is geen licht of maneschijn, wie zal daar zijn, molletje koekoek! Speel dit als een voelspelletje. Een kind heeft een blinddoek op en staat midden in de kring. De anderen lopen eromheen en bij molletje koekoek, mag het geblinddoekte kind voelen wie er tegenover staat.
- Molletje, kom uit je hol; In het midden van de kring ligt een molletje. De andere kinderen lopen door het lokaal. Als iemand zegt: molletje kom uit je hol, mag de mol de kinderen tikken.
- Blinde mol wie staat er voor je? De blinde mol zit geblinddoekt op een stoel, een ander kind gaat voor hem staan. De blinde mol raadt wie voor hem staat.

Ontdekhoek: Laat de kinderen spelen met de moddertafel (zandtafel, maar dan met potgrond in plaats van zand). Laat de kinderen verschillende letters schrijven in de moddertafel en verstop hierin wormen (pijpendragers) die ze met plastic sorteerpincetten moeten vangen. Laat de kinderen ook holletjes voor de mol maken.

Theateratelier: Laat de kinderen het verhaal van de mol uitspelen. De kinderen kunnen hiervoor zelf de rollen van de dieren aannemen of zorg voor knuffels van de dieren waar de kinderen mee kunnen spelen. Zorg voor een zwart kleedje die je over een paar stoelen/tafels heen legt, zo ontstaat er een klein mollenholletje waar de kinderen in kunnen spelen.

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen aangeven wat het begin en het einde van het verhaal is?

Vraag aan de kinderen of ze nog weten hoe het verhaal begon. Kunnen ze dit ook naspelen? Vraag vervolgens aan de kinderen hoe het verhaal eindigde, kunnen ze dit ook naspelen?

Uitgewerkte les 10: Begeleid kunstatelier – Informatieve tekst – Dierenhuizen

<p>Ik ben een gierzwaluw. Ik maak een nestje in het dak van mijn eigen spuug.</p>	
<p>Ik ben een orang-oetan. Elke dag bouw ik een nieuw nest van takken en bladeren.</p>	
<p>Ik ben een termiet. Ik woon in grote heuvels die ik zelf bouw.</p>	
<p>Ik ben een ijsbeer, ik hou van de kou en woon in een holletje in de sneeuw.</p>	
<p>Ik ben een schietmot, ik zit graag op bladeren en draag mijn huisje met me.</p>	
<p>Ik ben een ooievaar, ik woon in een groot nest.</p>	

Ik ben een prairiehond. Met al mijn vriendjes woon ik in een groot dorp.

Ik ben een bij. Ik woon in een bijennest. We maken hierin lekkere honing.

Ik ben een pluimstaartrat. Tussen de stenen maak ik een nest van takken en botten.

Ik ben een bever. Ik knaag bomen om en maak hier een dam van.

Ik ben een spin. Ik maak zelf een web, dat is mijn huis.

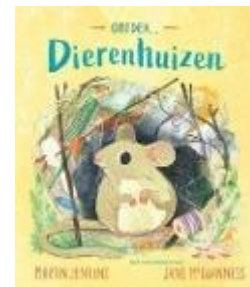
Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Informatieve tekst</i> Informatieve tekst (gekoppeld aan het thema)
Vorbereidend technisch lezen	<i>Klanken</i> Ik kan namen van voorwerpen verdelen in klankgroepen. Ik kan namen van voorwerpen en dieren klank voor klank uitspreken. <i>Woorden</i> Ik weet dat woorden die we spreken ook geschreven kunnen worden.
Woordenschat	<i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. Het nest, het spinnenweb, het huis, het hol, bouwen.
Onderzoekend lezen	<i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Hoe zien de huizen van de dieren eruit? <i>Kritisch denken:</i> Zou dit dier ook in een ander huis kunnen wonen? Waarom wel/ waarom niet? Hoe noemen we het huis van dit dier? <i>Verbanden leggen:</i> Welk huis hoort bij welk dier? Waarin verschillen de huizen van elkaar? <i>Creatief denken:</i> Ontwerp je eigen fantasiehuis voor een dier. <i>Perspectief nemen:</i> Wat maakt het dier mee in jouw fantasiehuis? Wat zou het dier vinden van jouw verzonden huis? <i>Waardebepaling:</i> Wat is er belangrijk bij het ontwerpen van een huis? Kunnen de kinderen de personages uit het verhaal (de dieren) benoemen en benoemen in wat voor huis ze wonen? <i>Leesstrategie 3: Verduidelijken</i> Ik geef de tekst betekenis door er een beeld bij te vormen in mijn hoofd. <i>Leesstrategie 4: Samenvatten</i> Ik kan personages uit een verhaal benoemen.
Taalbegrippen	<i>Algemeen</i> Ik weet wat het verschil is tussen lezen en schrijven.

Mondelinge taalvaardigheid	<p><i>Gesprekken</i> Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag.</p> <p><i>Luisteren</i> Ik kan naar aanleiding van een klein verhaal het juiste plaatje aanwijzen. Ik kan luisteren naar instructies en deze uitvoeren.</p> <p><i>Spreken en presenteren</i> Ik kan duidelijk uitleg geven, bijvoorbeeld bij tekeningen of afbeeldingen. Ik kan kort vertellen over een bekend voorwerp of afbeelding.</p>
Schrijven	<p><i>Aanvankelijk schrijven</i> Ik kan mijn eigen naam schrijven. Ik kan woorden naschrijven.</p>
Tekstsoort schrijven	<p><i>Amuserende tekst</i> Ik bedenk een fantasieverhaal en teken dit.</p>

Tip bij deze les:

We raden aan om bij deze les het prentenboek 'Ontdek...dierenhuizen' van Martin Jenkins voor te lezen. De dieren en dierenhuizen die voorkomen in de informatieve tekst komen allemaal ook voor in het prentenboek.

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Hoe zien de huizen van de dieren eruit?

Lees de stukjes tekst horend bij de afbeeldingen een voor een voor. Print voor ieder kind de tekst uit. Alle kinderen trekken een lijn van het dier naar het juiste huis naar aanleiding van de gelezen stukjes tekst. De juiste antwoorden van het voorblad staan op het voorblad en de juiste antwoorden van het achterblad staan op het achterblad.

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Kritisch denken: Zou dit dier ook in een ander huis kunnen wonen?

Waarom wel/ waarom niet? Hoe noemen we het huis van dit dier?

Verbanden leggen: Welk huis hoort bij welk dier? Waarin verschillen de huizen van elkaar?

Deel 1: Doe met de kinderen een estafette met de afbeeldingen van de dieren, de huizen van de dieren en de woordkaartjes. Gebruik hiervoor bijlage 9. Hang de afbeeldingen van de dieren door de klas, op de gang, in de speelhal of op het plein. De kinderen moeten de afbeeldingen van de huizen van de dieren en de woordkaartjes zo snel mogelijk bij de juiste afbeelding hangen.

Deel 2: Leg de verschillende kaartjes met de huizen van de dieren omgekeerd op tafel. Ga met de kinderen in gesprek over de verschillen tussen de huizen. Laat de kinderen steeds twee kaartjes omdraaien, kunnen de kinderen vertellen bij welke dieren deze huizen horen? En wat zijn de verschillen tussen de huizen? En wat is hetzelfde? Welk huis is groter/kleiner/ viezer/ steviger et cetera. En weten de kinderen ook hoe we het huis noemen? Is het een nest, een hol of iets anders?

Verdeel deze woorden met de kinderen in klankgroepen en laat de kinderen het woord klank voor klank uitspreken. Schrijf het woord tijdens het uitspreken op het bord.

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Creatief denken: Ontwerp je eigen fantasiehuis voor een dier.

Perspectief nemen: Wat maakt het dier mee in jouw fantasiehuis? Wat zou het dier vinden van jouw verzonden huis?

Waardebepaling: Wat is er belangrijk bij het ontwerpen van een huis?

Leesatelier: Zorg voor een leeshoek met een aantal (prenten)boeken passend bij het thema. Laat de kinderen zelfstandig door de boeken heen bladeren/lezen. Tips voor de boeken zijn bijvoorbeeld: Ik wil ergens anders wonen, Ontdek...dierenhuizen, Bouwers, Van wie is dit huis?, De muis met het open huis.

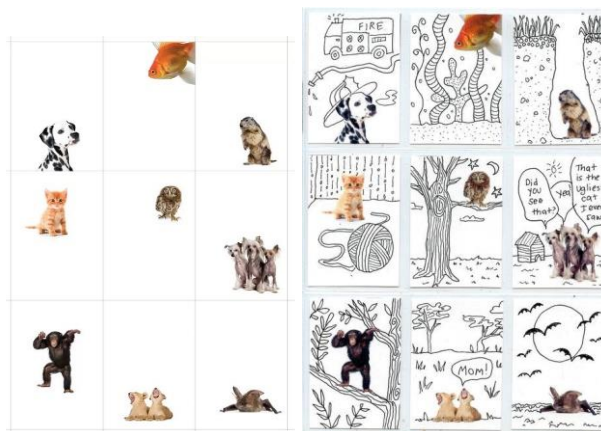
Wisselend: Kies een of meerdere van de activiteiten die hoort bij de dieren die voorkomen in het boek 'Ontdek...dierenhuizen'. De activiteiten zijn terug te vinden via: <https://lemniscaat.nl/boeken/ontdek-dierenhuizen>.

Bouwatelier: De kinderen hebben bij het begeleid kunstatelier 'Hoe wonen dieren?' een dier gekleid. Laat de kinderen nu met blokken/ Kapla een fantasiehuis bouwen voor het dier. De kinderen kunnen hier naderhand mee spelen.

Schrijf-, teken- en stempelatelier: De kinderen hebben bij het begeleide kunstatelier een dier gekleid. Laat de kinderen nu een fantasiehuis tekenen voor het dier. Je kunt de kinderen ook nog het dier laten tekenen in of naast het huis. Wat doet het dier? Wat maakt het dier mee? De kinderen schrijven ook de naam van het dier en hun eigen naam op het papier.

Spelatelier: Download de app 'Brenge de dieren naar bed' via de Appstore (2,99). In deze app brengen de kinderen de dieren naar bed toe, dit doe je door het licht uit te doen in het huisje van de dieren.

Kunstatelier: Geef de kinderen de keus uit een aantal afbeeldingen van dieren. Laat de kinderen met wasco en ecoline het huis van de dieren op de achtergrond tekenen.

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen de personages uit het verhaal (de dieren) benoemen en benoemen in wat voor huis ze wonen?

Laat de kinderen zelf benoemen over welke dieren ze het hebben gehad. Kunnen de kinderen vervolgens ook zelf vertellen in wat voor soort huis dit dier woont?

Uitgewerkte les 11: Begeleid ontdekatelier - Amuserende tekst – Sprookje – De 3 biggetjes

Het sprookje 'De drie biggetjes en een huis van...' is te vinden via:
<https://www.youtube.com/watch?v=Y2aWNwjULyg>

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Overkoepelende tekstsoort</i> Tekst
Taalbegrippen	<i>Algemeen</i> Ik weet wat een letter, een woord, een zin en een verhaal is.
Voorbereidend technisch lezen	<i>Woorden</i> Ik kan horen of een woord kort of lang is. Ik kan zien of een geschreven woord kort of lang is. Ik weet dat woorden die we spreken ook geschreven kunnen worden. <i>Zinnen</i> Ik weet dat een zin uit woorden bestaat. Ik kan een zin maken met een trefwoord.
Woordenschat	<i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. Groot, thuis, klein, het huis, de wolf, de waterkant, bewonen (wonen), het plafond, stevig, lopen, de muur, het dak, de dakpannen, metselen, schoorsteen, rennen, de deur, het hout, de voordeur, lopen, het raam, de achterdeur, sluipen (sluipen), de vogel, de boom, kruipen (gekropen).
Onderzoekend lezen	<i>Leesstrategie 1: Voorspellen</i> Ik kan voorspellen hoe een tekst verder gaat als ik pas een deel heb gelezen. <i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Welk materiaal was volgens het verhaal het stevigst? <i>Verbanden leggen:</i> Wat gebeurde er eerst? En wat gebeurde er daarna? <i>Kritisch denken:</i> Hoe kan ik ervoor zorgen dat mijn huis van karton nog steviger wordt? Zou een wolf echt zo hard kunnen blazen? Waarom denk je dat wel/niet? <i>Creatief denken:</i> Wat zou er gebeuren als ik een huisje zou maken van watjes? Van welke andere materialen kan ik nog een huisje maken? <i>Perspectief nemen:</i> Hoe zouden de biggetjes zich voelen als ze de boze wolf zien?

	<p><i>Persoonlijke relevantie:</i> Waarvoor ben jij echt bang?</p> <p><i>Waardebepaling:</i> Kunnen de kinderen het verhaal in het kort navertellen?</p> <p><i>Leesstrategie 3: Verduidelijken</i> Ik kan informatie ordenen voor een beter begrip van de tekst. Bijvoorbeeld: En toen? En daarna?</p> <p><i>Leesstrategie 4: Samenvatten</i> Ik kan het verhaal of de informatie in het kort navertellen.</p>
Mondelinge taalvaardigheid	<p><i>Gesprekken</i> Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag.</p> <p><i>Luisteren</i> Ik kan met aandacht luisteren naar verhalen, liedjes en gedichten.</p> <p><i>Spreken en presenteren</i> Ik kan de kring rondkijken als ik iets vertel. Ik kan kort vertellen over een bekend voorwerp of afbeelding.</p>
Schriftelijke taalvaardigheid	<p><i>Algemeen</i> Ik kan woorden naschrijven.</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Welk materiaal was volgens het verhaal het stevigst?

Deel 1: Speel het verhaal af tot 5.26 ('Die nacht sliepen de drie biggetjes ieder in hun eigen huis'). Hoe zou het verhaal aflopen volgens de kinderen? Welk huis is het stevigst volgens de kinderen? Wat gaat er gebeuren met de wolf? Kijk nu het verhaal verder met de kinderen.

Deel 2: Leg allerlei verschillende materialen in de kring (takken, bladeren, stenen, hout, metaal, klei, lego, karton, papier etc.). Van welke materialen zou je een huis kunnen bouwen? Welk materiaal lijkt je het stevigst? Welk materiaal was volgens het verhaal het stevigst? Let erop dat de kinderen de kring rondkijken wanneer ze iets vertellen.

Deel 3 (technisch lezen): De drie biggetjes bouwden alle drie een ander huis, het ene biggetje bouwde het huis van bamboe, het andere biggetje van hout en het laatste biggetje van steen. Noem de drie woorden hardop (bamboe, hout, steen) kunnen de kinderen horen welk woord het langst is? En welk woord is het kortst? Schrijf de woorden daarna op het bord. Tel met de kinderen de letters en benoem ze, welk woord is het langst? En welke is het kortst? Laat de kinderen de woorden op papier naschrijven. Kunnen de kinderen ook een zin maken van een van de woorden?

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Verbanden leggen: Wat gebeurde er eerst? En wat gebeurde er daarna?

Deel 1: Vul het wie, wat, waar, oplossing, probleem schema in met de kinderen

<p>wie?</p> 	<p>wat?</p> 	<p>waar?</p>
<p>oplossing?</p> 	<p>probleem?</p> 	

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Kritisch denken: Hoe kan ik ervoor zorgen dat mijn huis van karton nog steviger wordt? Zou een wolf echt zo hard kunnen blazen? Waarom denk je dat wel/niet?

Creatief denken: Wat zou er gebeuren als ik een huisje zou maken van watjes? Van welke andere materialen kan ik nog een huisje maken?

Perspectief nemen: Hoe zouden de biggetjes zich voelen als ze de boze wolf zien?

Persoonlijke relevantie: Waarvoor ben jij echt bang?

Leesatelier: Zorg voor een leeshoek met een aantal (prenten)boeken passend bij het thema. Laat de kinderen zelfstandig door de boeken heen bladeren/lezen. Tips voor de boeken zijn te vinden in de boekenlijst.

Kunstatelier: Blazen als de boze wolf. Print bijlage 10 uit op A3 formaat. Laat de kinderen rechts van de wolf een huis tekenen. De kinderen mogen zelf bedenken wat voor huis het is en van wat voor materiaal het huis is gebouwd. Vervolgens geef je ieder kind een rietje. Plaats een paar druppels ecoline bij de mond van de wolf. De kinderen blazen nu door het rietje heen op de ecoline, de ecoline verspreidt zich in de richting van het getekende huis.

Kunstatelier: Laat de kinderen drie huisjes van karton knippen. Het ene huisje plakken de kinderen vol met riet/ stro, het andere huisje met takken en het laatste huisje met rode stukjes papier (bakstenen). Je kunt de kinderen ook nog een biggetje laten knippen of vouwen of een huisje laten maken met gekke materialen (zoals watjes, piepschuim en vilt).

Bouwatelier: Laat de kinderen een huis bouwen van kartonnen dozen. Hoe stevig is het huis van karton? Hoe kunnen we het huis steviger maken? En hoe maken we ramen en deuren in het huis?

Muziekatelier: Hoe klinken de verschillende materialen? Tik met een stokje tegen hout, metaal, steen, papier, glas, etc. Kun je ook met een stukje stro geluid maken?

Muziekatelier/theateratelier: Luister met de kinderen het lied 'Wie is er bang voor de boze wolf':

https://www.youtube.com/watch?v=6Zth_WmgiPE&t=74s . Spelen de biggetjes ook op instrumenten? En welke instrumenten zijn dit dan?

Speel ook het lied 'Wij zijn bang' af, dit is een liedje van K3:

<https://www.youtube.com/watch?v=yCiyTKgH3yU&t=18s> . Wat doe je als je bang bent? Hoe klinkt dat? Hoe ziet dat eruit? Kunnen de kinderen een deel van het lied ook meezingen en net doen alsof ze heel bang zijn?

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen het verhaal in het kort navertellen?

Laat de kinderen het verhaal van de drie biggetjes in het kort navertellen.
Wat gebeurde er eerst? En wat gebeurde er daarna?

Uitgewerkte les 12: Amuserende tekst – liedje – De klusjesman

Luister het liedje 'De klusjesman' via: <https://schooltv.nl/item/de-klusjesman-lied-uit-koekeloere#q=>

De klusjesman

Hallo, hier is de klusjesman.

Er is niets wat ik niet kan.

Ik schilder en ik timmer, ik metsel en ik boor.

Toet-toet-toet, de klussenbus rijdt voor.

Witten, schroeven, schuren, zagen.

Je kunt mij echt alles vragen.

Ik zie daar een losse kast.

Dus die schroef ik even vast.

Witten, schroeven, schuren, zagen.

Je kunt mij echt alles vragen.

Ik behang een grote muur.

Of ik bouw een nieuwe schuur.

Witten, schroeven, schuren, zagen.

Je kunt mij echt alles vragen.

Is dat ook niet iets voor jou?

Dan word jij een klusjesvrouw!

Doelen bij de les:

Behandelde tekstsoort	<i>Amuserende tekst</i> Liedje
Vorbereidend technisch lezen	<i>Zinnen</i> Ik kan een zin langer maken. Ik kan een zin maken met een trefwoord.
Woordenschat	<i>Algemeen</i> Ik begrijp nieuwe woorden. Ik kan nieuwe woorden toepassen in de juiste context Ik kan een moeilijk woord uitleggen in eigen woorden. beschilderen (schilder), timmeren (timmer), metselen (metsel), boren, schroeven, de muur, de schuur, behangen (behang), bouwen (bouw).
Onderzoekend lezen	<i>Leesstrategie 1: Voorspellen</i> Ik denk na over wat ik al van een onderwerp weet. <i>Leesstrategie 2: Vragen stellen met De Denkbubbels</i> <i>Onthouden en begrijpen:</i> Wat is een klusjesman? Wat doet een klusjesman? Wat weet ik al over klusjesmannen? <i>Kritisch denken:</i> In het lied wordt er gezongen 'Er is niets wat ik niet kan', maar kan de klusjesman altijd alles? <i>Verbanden leggen:</i> Welke beweging hoort bij de handeling? (bijvoorbeeld: metselen). Kun je iets bedenken wat de klusjesman niet kan/doet? <i>Persoonlijke relevantie:</i> Ken ik iemand die een klusjesman is? Zo ja, wie is dit dan? Hoe zou ik het vinden om klusjesman te zijn? <i>Waardebepaling:</i> Waarom is het belangrijk dat klusjesmannen/bouwvakkers een bouwhelm dragen? Kunnen de kinderen de bewegingen die bij de woorden uit het liedje horen naspelen? <i>Perspectief nemen:</i> Hoe zou de werkdag van een klusjesman eruit zien? <i>Verbanden leggen:</i> Wat is het verschil tussen een klusjesman en een bouwvakker? <i>Leesstrategie 4: Samenvatten</i> Ik kan het verhaal naspelen.

Mondelinge taalvaardigheid	<p><i>Gesprekken</i> Ik kan antwoord geven op een eenvoudige vraag.</p> <p><i>Luisteren</i> Ik kan met aandacht luisteren naar verhalen, liedjes en gedichten.</p>
Schrijven	<p><i>Aanvankelijk schrijven</i> Ik kan een tekening maken om een woord uit te beelden.</p>

Sessie 1: betekenisronde

Denkbubbelvraag:

Onthouden en begrijpen: Wat is een klusjesman? Wat doet een klusjesman? Wat weet ik al over klusjesmannen?

Zing het lied met de kinderen. Haal de voorkennis op met de kinderen, vraag aan de kinderen wat ze al weten van klusjesmannen.

Sessie 2: detailronde:

Denkbubbelvraag:

Kritisch denken: In het lied wordt er gezongen 'Er is niets wat ik niet kan', maar kan de klusjesman altijd alles?

Verbanden leggen: Welke beweging hoort bij de handeling? (bijvoorbeeld: metselen). Kun je iets bedenken wat de klusjesman niet kan/doet?

Deel 1: Vraag de kinderen wat de klusjesman volgens het liedje allemaal doet (timmeren, metselen, boren, witten, schroeven, schuren, zagen, behangen en bouwen). Bespreek de werkwoorden met de kinderen, kunnen de kinderen het woord ook uitbeelden? En kunnen ze de betekenis van het woord ook uitleggen in eigen woorden? Laat de kinderen eventueel ook een aantal (lastige) woorden tekenen om het woord uit te beelden.

Deel 2: Laat de kinderen de volgende zinnen langer maken:

- De klusjesman timmert ...
- De klusjesman metselt
- De klusjesman boort
- De klusjesman wit
- De klusjesman schroeft
- De klusjesman schuurt
- De klusjesman zaagt
- De klusjesman behangt
- De klusjesman bouwt

Sessie 3: contextronde

Denkbubbelvragen:

Persoonlijke relevantie: Ken ik iemand die een klusjesman is? Zo ja, wie is dit dan? Hoe zou ik het vinden om klusjesman te zijn?

Waardebepaling: Waarom is het belangrijk dat klusjesmannen/bouwwerkers een bouwhelm dragen?

Perspectief nemen: Hoe zou de werkdag van een klusjesman eruit zien?

Verbanden leggen: Wat is het verschil tussen een klusjesman en een bouwvakker?

Leesatelier: Zorg voor een leeshoek met een aantal (prenten)boeken passend bij het thema. Laat de kinderen zelfstandig door de boeken heen bladeren/lezen. Tips voor de boeken zijn te vinden in de boekenlijst.

Klassikaal: Doe met de kinderen een aantal oefeningen om klusjesman te worden. Ga bijvoorbeeld met de kinderen schroeven in een stuk hout draaien of spijkers in een stuk hout slaan, ga met de kinderen verven, schuren en zagen. De kinderen krijgen na de tijd hun 'klusjesmannendiploma'. Zie hiervoor bijlage 11.

Kunstatelier: Maak met de kinderen een bouwhelm van papier marché en schilder deze (als alles droog is) geel/oranje.

Kunstatelier: 'Ik als klusjesman'. Print voor ieder kind een foto van zijn of haar hoofd uit en plak deze op een papier. Laat de kinderen zelf van oranje papier een werkjasje vouwen (of laat ze dit tekenen).

Bouwatelier/Muziekatelier: Laat de kinderen met blokken torens bouwen en leer de kinderen tegelijk het liedje:

https://www.youtube.com/watch?v=j_qZddd12f8. Kunnen de kinderen ook muziek maken met de blokken? Hoe klinken de blokken als je ze zachtjes tegen elkaar aanslaat? En als je dit harder doet?

Sessie 4: Reflectieronde: evaluatie van de doelen

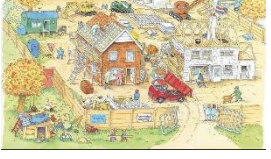
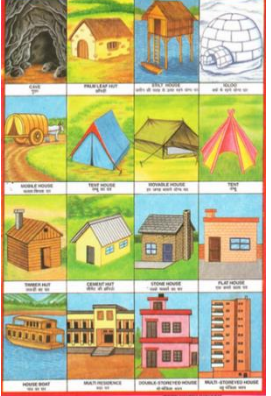

Denkbubbelvraag:

Waardebepaling: Kunnen de kinderen de bewegingen die bij de woorden uit het liedje horen naspelen?

Zing nogmaals het lied met de kinderen, maar zorg er nu voor dat de kinderen meebewegen met de danspasjes/bewegingen die zijn bedacht in ronde 2.

Informatieve teksten

	<p>Interactieve praatplaat</p> <p>Allerlei video's voor kleuters bij het thema 'wij bouwen een huis'. Scroll over de afbeelding om de linkjes te zien en klik op de stippen om een video te zien en te horen.</p> <p>https://kleuteridee.nl/wij-bouwen-een-huis/</p>
	<p>Praatplaat</p> <p>Praatplaten bij het thema bouwen.</p> <p>https://woordenschatkleuters.wordpress.com/bouwen-praatplaten-woordkaartjes/</p>
	<p>Stappenplan huis bouwen</p> <p>5 Stappen voor het bouwen van een huis gekoppeld aan een plaatje.</p> <p>https://www.pinterest.es/pin/18718154690356364/</p>
	<p>Verschillende soorten woningen</p> <p>Afbeelding van verschillende soorten woningen.</p> <p>https://www.flickr.com/photos/xclockwise/4925528664/</p>

Activerende teksten

	<p>Bordspel</p> <p>In dit bordspel leren de kinderen picto's herkennen en tellen. Te downloaden via: https://jufmloes.com/bouwen/</p>
	<p>Wat doet een makelaar?</p> <p>Hoe verkoop ik een huis? Stappenplan voor kleuters. https://klasvanjufelinda.nl/product/hoek-makelaar/</p>
	<p>Op zoek naar een huis</p> <p>Wat voor huis zoek je? https://klasvanjufelinda.nl/product/hoek-makelaar/</p>
	<p>Het architectenbureau voor de moderne kabouter!</p> <p>Niet alle kabouterhuisjes hoeven er hetzelfde uit te zien. Spillebeen architecten helpt graag bij het ontwerpen van jouw unieke huisje. (sketch) https://www.youtube.com/watch?v=CG9NsqnBRfo</p>

Correspondentie en communicatie

	<p>Verhuisbericht</p> <p>Doolhofkaart van het oude adres naar het nieuwe adres.</p> <p>https://www.fotokaarten.nl/weblog/speciale-verhuiskaarten-opvallende-adreswijzigingen/</p>
	<p>Veel geluk met jullie nieuwe woning</p> <p>Zoek verschillende kaartjes om te kunnen versturen wanneer iemand verhuisd is.</p>

Amuserende of ontspannende teksten

	<p>Bas de aannemer bouwt een huisje</p> <p>Liedje.</p> <p>https://nl.pinterest.com/pin/524036106631659874/</p>
	<p>Digitaal prentenboek Heertje en Meneertje - De Voorleeshoek</p> <p>Auteur: Erik van Os & Elle van Lieshout</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=UmyT7bu0_68 De</p> <p>Voorleeshoek is een online videoplatform voor kinderen van 0-10 jaar. Voor het volledige voorleesverhaal kun via deze link een eerste maand gratis voorleesverhalen krijgen: http://devoorleeshoek.nl/abonneer/</p>
	<p>Waar woon jij?</p> <p>Liedje over verschillende soorten woningen.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=iachXv8xZlo&feature=emb_logo</p>
	<p>Wij bouwen een huisje:</p> <p>Een kinderliedje van Tijnl Damen over het bouwen van een huis. Download tekst, akkoorden, bladmuziek via: https://www.tijldamen.com/kinderliedjes</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=6v897PGC8bE&feature=emb_logo</p>
	<p>Spijkers en schroeven</p> <p>Liedje uit Koekeloere. Een vrolijk liedje over repareren en klussen. Met de tekst ernaast.</p> <p>https://schooltv.nl/video/spijkers-en-schroeven-liedje-uit-koekeloere/#q=trefwoord%3A%22liedje%22</p>
	<p>De klusjesman</p> <p>Lied uit Koekeloere. Een vrolijk liedje over het werk van een klusjesman. Met de tekst ernaast.</p> <p>https://schooltv.nl/video/de-klusjesman-lied-uit-koekeloere/</p>

Een huis

Liedje over een huis in een straat met een dak en een raam....
Een huis is eigenlijk je vriend, daar voel je je lekker.

[https://schooltv.nl/video-item/een-huis-een-huis-in-een-straat-met-een-dak-en-een-raam](https://schooltv.nl/video-item/een-huis-een-huis-in-een-straat-met-<u>een-dak-en-een-raam</u>)

TORENS BOUWEN

Wij willen een toren bouwen

vuisten om beurten op de andere leggen

Moeten wij met stenen sjouwen

met twee vuisten op de rechterschouder een sjouwgebaar maken

één en twee en op elkaar

weer opbouwen met de vuisten

Kijk! Nu is de toren klaar!

vingers strekken en handen uit elkaar

Komt een grote reus

met de vuisten stappen maken rond de denkbeeldige toren

Honkebonke aangestapt

met een arm de denkbeeldige toren wegvegen

Heeft de toren omgetrapt

handen op je wangen en met je hoofd schudden

Ach hoe naar

knikken

Het is heus waar

het torentje ligt in elkaar

bouwen met de vuisten

Bouwen wij het nu weer op

de bovenste vuist strekt de vingers en wappert als een vlag

En daar staat de vlag in de top!

Bijlage 1: Tabel tekstsoorten en werkvormen

Hoofddoelen	Taalbegrippen	Mondelinge taalvaardigheid	Vorbereidend technisch lezen	Woordenschat	Onderzoekend lezen	Schrijven
Uitgewerkte les 1: Amuserende tekst – Op de bouwplaats		Antwoord geven op vragen, met een leergesprek meedoen en zelf iets vertellen over een afbeelding/voorwerp.	Woorden nazeggen en onthouden in de juiste volgorde.	Begrijpen van nieuwe woorden, uitleggen in eigen woorden en toepassen in de juiste context.	Voorspellen van de tekst, vragen stellen met De Denkbubbels,	Nepteksten schrijven (hoe bouw ik een huis?) en woorden schrijven en stempelen.
Uitgewerkte les 2: Informatieve tekst - Metselen		Het uitvoeren van instructies.	Woorden en zinnen nazeggen en horen/ zien of een woord kort of lang is.	Begrijpen van nieuwe woorden en uitleggen in eigen woorden.	Vragen stellen met De Denkbubbels, het navertellen van het verhaal.	Schrijfhouding, het maken van basispatronen, 12-16 letters benoemen en schrijven.
Uitgewerkte les 3: Amuserende tekst - Vormen		Beantwoorden van een eenvoudige vraag, aandachtig luisteren, luisteren naar instructies en vertellen over een afbeelding.	Rijmwoorden.	Begrijpen van nieuwe woorden.	Vragen stellen met De Denkbubbels, beeld vormen van het verhaal.	Het maken van basispatronen en vormen tekenen.
Uitgewerkte les 4: Amuserende tekst – Kasper de timmerman		Luisterspelletjes, het juiste plaatje aanwijzen, uitleg geven bij een afbeelding.	Zinnen langer maken (met een trefwoord).	Begrijpen van nieuwe woorden en gebruiken in de juiste context.	Vragen stellen met De Denkbubbels, het verhaal navertellen en naspelen.	Woorden schrijven en stempelen.

Uitgewerkte les 5: Informatieve tekst – Hoe bouw je een huis?		Antwoord geven op een eenvoudige vraag, meedoen met luisterspelletjes, verhaal in de goede volgorde vertellen.	Hetzelfde woord en dezelfde letters herkennen.	Begrijpen van nieuwe woorden.	Voorkennis ophalen, vragen stellen met De Denkbubbels, verhaal op de goede volgorde leggen, beschrijven van personen.	Op de juiste manier een potlood vasthouden, basispatronen maken op het platte vlak en eigen naam schrijven.
Uitgewerkte les 6: Amuserende tekst – Kleine muis zoekt een huis		Antwoord geven op vragen, meedoen met een leergesprek, zinnen maken van 7 woorden en luisteren naar liedjes.	Benoemen wat de beginklank is en welke er verandert en de rijmwoorden.	Begrijpen van nieuwe woorden.	Leren wat de voor- en achterkant van een boek is, voorspellen van het verhaal, vragen a.d.h.v. De Denkbubbels, de personages beschrijven en het verhaal naspelen.	Tekening maken, woorden stempelen en schrijven.
Uitgewerkte les 7: Amuserende tekst – Een vogelnest		Het beantwoorden van eenvoudige vragen, aandachtig luisteren, luisterspelletjes, uitleg geven bij een afbeelding of tekening.	Klanken.	Begrijpen van nieuwe woorden.	Leesplezier, vragen stellen met De Denkbubbels, het omschrijven van personages in het verhaal.	Het naschrijven van woorden.
Uitgewerkte les 8: Amuserende tekst – Zoem! Zegt de honingbij		Antwoord geven op een eenvoudige vraag, aandachtig luisteren naar liedjes.	Rijmwoorden.	Begrijpen van nieuwe woorden.	Wat weet je al over het onderwerp, vragen stellen met De Denkbubbels.	Letten op de schrijfhouding, het schrijven van 12-16 letters (en benomen).
Uitgewerkte les 9: Amuserende tekst – Ik wil ergens anders wonen		Uitleg geven bij een	Klanken horen en het benoemen van	Begrijpen van nieuwe woorden.	Begin en het einde van een verhaal, vragen stellen met	Basispatronen maken.

		afbeelding/tekening.	het verschil tussen klanken.		De Denkbubbels, leesplezier en het naspelen van het verhaal.	
Uitgewerkte les 10: Informatieve tekst – Dierenhuizen	Het verschil weten tussen lezen en schrijven.	Het juiste plaatje aanwijzen, uitleg geven bij een afbeelding, kort vertellen hierover.	Klanken en klankgroepen.	Begrijpen van nieuwe woorden.	Vragen stellen met De Denkbubbels, beeld vormen bij het verhaal, personages beschrijven.	Fantasieverhaal bedenken en deze tekenen, je eigen naam / woorden schrijven.
Uitgewerkte les 11: Amuserende tekst – De drie biggetjes	Weten wat een letter, een zin en een woord is.		Horen en zien welk woord lang of kort is, zinnen maken met een trefwoord.	Begrijpen van nieuwe woorden.	Verhaal voorspellen als ik pas een deel heb gelezen, vragen stellen met De Denkbubbels, informatie ordenen en het verhaal navertellen.	Woorden naschrijven.
Uitgewerkte les 12: Amuserende tekst – De klusjesman		Antwoord geven op een eenvoudige vraag, aandachtig luisteren naar liedjes.	Zinnen langer maken.	Begrijpen van nieuwe woorden, woorden in de juiste context zetten en uitleggen in eigen woorden.	Voorkennis ophalen, vragen stellen met De Denkbubbels, naspelen van het verhaal.	Tekening maken om een woord uit te beelden.

Bijlage 2: 8 werkvormen per ronde

Ronde 1: Betekenisronde

- Er liggen afbeeldingen over het verhaal in de kring. De leerkracht of een kind geeft een omschrijving bij een van de afbeeldingen. Wijs aan welke afbeelding bij de omschrijving hoort.
- Maak zinnen af over het verhaal. Bijv. De jongen ging...
- De leerkracht stopt ergens in het verhaal met lezen. Voorspel hoe het verhaal verder zou kunnen gaan. De leerkracht leest vervolgens de rest van het verhaal voor.
- Dobbel met een dobbelsteen waarop de woorden "wie, wat, waar, wanneer, waarom en hoe" staan. De leerkracht stelt een vraag die met dit woord begint.
- Speel met poppetjes, diertjes en andere attributen het verhaal na.
- Beantwoord vragen over de tekst met petje op/petje af, staan/zitten, 1 been, etc.
- Reconstrueer het verhaal door afbeeldingen van personen of voorwerpen uit het verhaal op volgorde te leggen. Vertel daarna aan de hand van de afbeeldingen het verhaal.
- Maak een tekening van een voorwerp uit het verhaal.

Ronde 2: Detailronde

- De leerkracht geeft een woord uit het verhaal. Maak daar een eigen zin bij.
- Herken je het woord uit het verhaal? Ga staan als het woord bij het verhaal hoort.
- De leerkracht neemt een persoon of voorwerp uit het verhaal in gedachten. Stel vragen om erachter te komen wie of wat het is.
- Onthoud de woorden in de juiste volgorde.
- Benoem het eerste of laatste woord van een reeks.
- Benoem welke zin langer/korter is.
- Orden in verschillende categorieën. Bedenk bij elke categorie nog een extra woord.
- Laat de leerlingen de hoofdpersoon tekenen. Hoe denken ze dat eruit ziet?

Ronde 3: Contextronde

- Zoek overeenkomsten en verschillen tussen twee teksten.
- Teken jezelf als persoon in het verhaal.
- Verzin een limerick over de tekst of het onderwerp van de tekst.
- Bedenk een lied of rap over de tekst en alles wat je kunt vinden over dit onderwerp.
- Schrijf een eigen fantasie vervolg bij een verhaal.
- Schrijf een e-mail, kaart, brief of Whatsapp bericht aan een persoon uit de tekst.
- Interview een persoon uit de tekst en schrijf op wat hij/zij zou antwoorden.
- Verzin met de groep een fantasieverhaal over het onderwerp van de tekst, waarbij iedereen steeds een zin schrijft en hiermee het verhaal aanvult.

Ronde 4: Reflectieronde

Controleer of het doel van de les behaald is a.d.h.v. reflectiewerkvormen, zoals:

- Ren je rot
De kinderen bedenken allerlei quizvragen met vier antwoordmogelijkheden. Stop alle vragen in een pot. Teken op het schoolplein of in de aula vier vakken op de grond. Lees een vraag uit de pot voor. De kinderen luisteren naar de vraag en rennen naar het juiste vak. Staan ze verkeerd dan zijn ze af.
- Raad het begrip

Beschrijf een themawoord aan een andere leerling. De ander raadt welk woord jij hebt omschreven.

- Rijtjes
Bedenk zoveel mogelijk woorden die te maken hebben met de les/het onderwerp. Je kunt ze deze woorden ook in groepjes laten categoriseren.
- De Bom
De leerlingen spelen het spel 'de bom'. Daarbij is één leerling de bom die kan ontploffen, deze leerling zit met zijn rug naar de klas toe. De rest van de groep gaat staan en gooit over met een bal. Zegt 'de bom' BOEM dan is deze leerling af. De leerling geeft antwoord op een inhoudelijke vraag die is gesteld door de leerkracht en gaat zitten.
- Waar of niet.
Noem een stelling over het voorgelezen verhaal. Is het waar dan gaan de kinderen staan is het niet waar dan gaan de kinderen springen. Wissel de bewegingen af.
- Teken wat je hebt geleerd
Laat in een tekening zien waar de tekst van vandaag over ging.
- Beantwoord de vraag
De kinderen lopen door de klas. Als de leerkracht in zijn handen klapt of de muziek stopt, vormen de leerlingen tweetallen. Ze beantwoorden de vraag die de leerkracht stelt.
- Reflectiebeweging (Gebaseerd op het spel "ik ga op reis en ik neem mee..")
Reflecteer op vanmiddag door 1 feit te noemen dat je geleerd hebt. Bedenk hierbij een beweging. De leerling na jou herhaalt jouw feit en voegt er een nieuw feit aan toe. Enz.

Bijlage 3: Woordkaartjes 'Op de bouwplaats...'

Op de bouwplaats...

de graafmachine

de betonmixer

de hijskraan

de
kraanwagen

de muur

metselen

de baksteen

de dakpan

 Op de bouwplaats...

het gereedschap

de hamer

de kruiwagen

de betonmolen

de ladder

de bezem

de spijkers

de waterpas

 Op de bouwplaats...

de
schroevendraaier

de trilboor

de moersleutel

de
gereedschapskist

de stroomkabel

de sloopkogel

de tang

het puin

 Op de bouwplaats...

het afzetlint

het meetlint

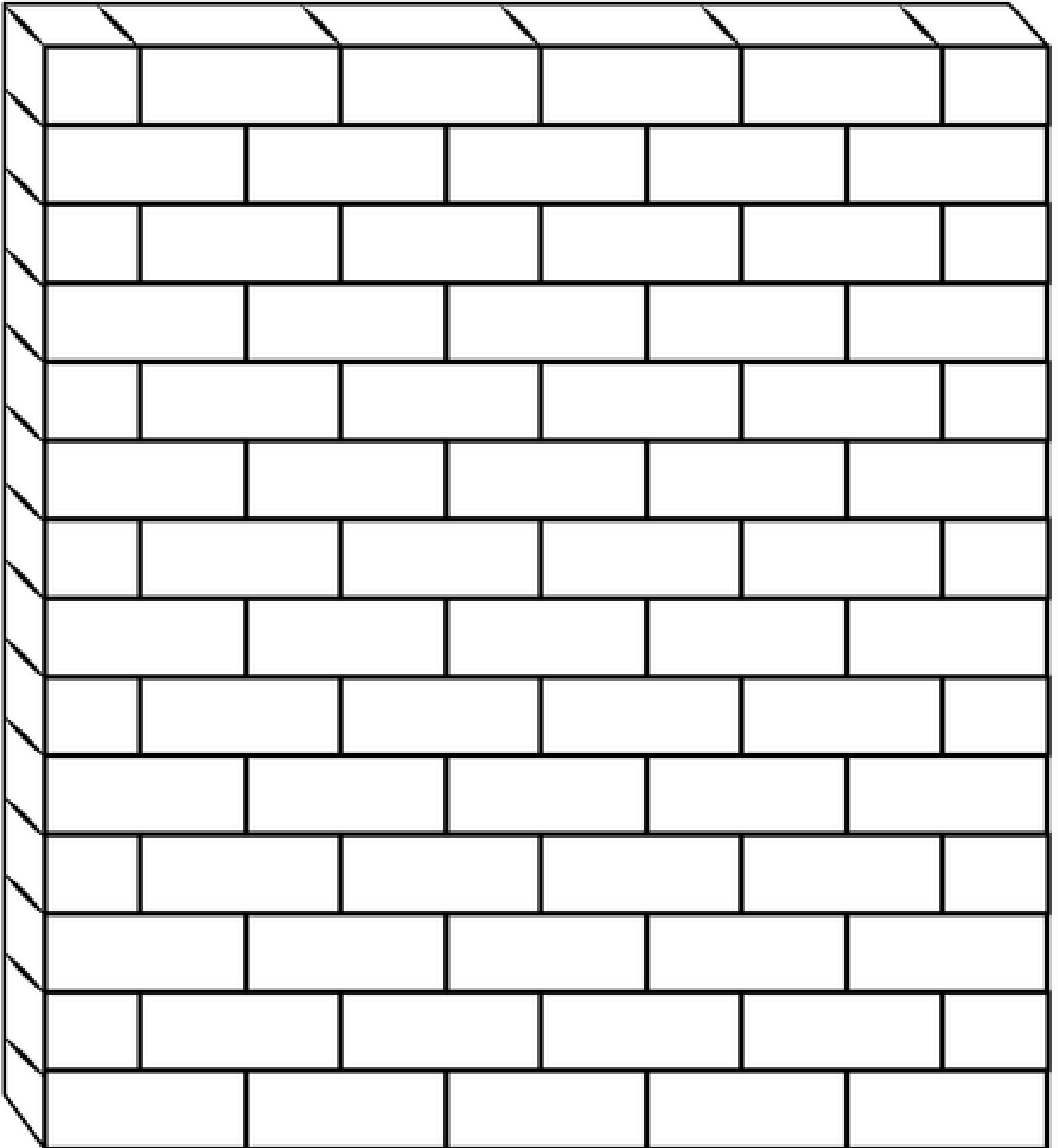
de handzaag

de metaalzaag

Bijlage 4: Lettermuurtje

Dit lettermuurtje is van _____

Bijlage 5: Vormenspeurtocht

vormen speurtocht

cirkel

driehoek

vierkant

rechthoek

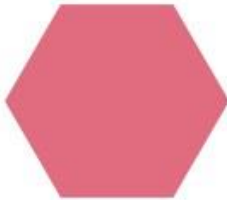

naam: _____

ruit

zeshoek

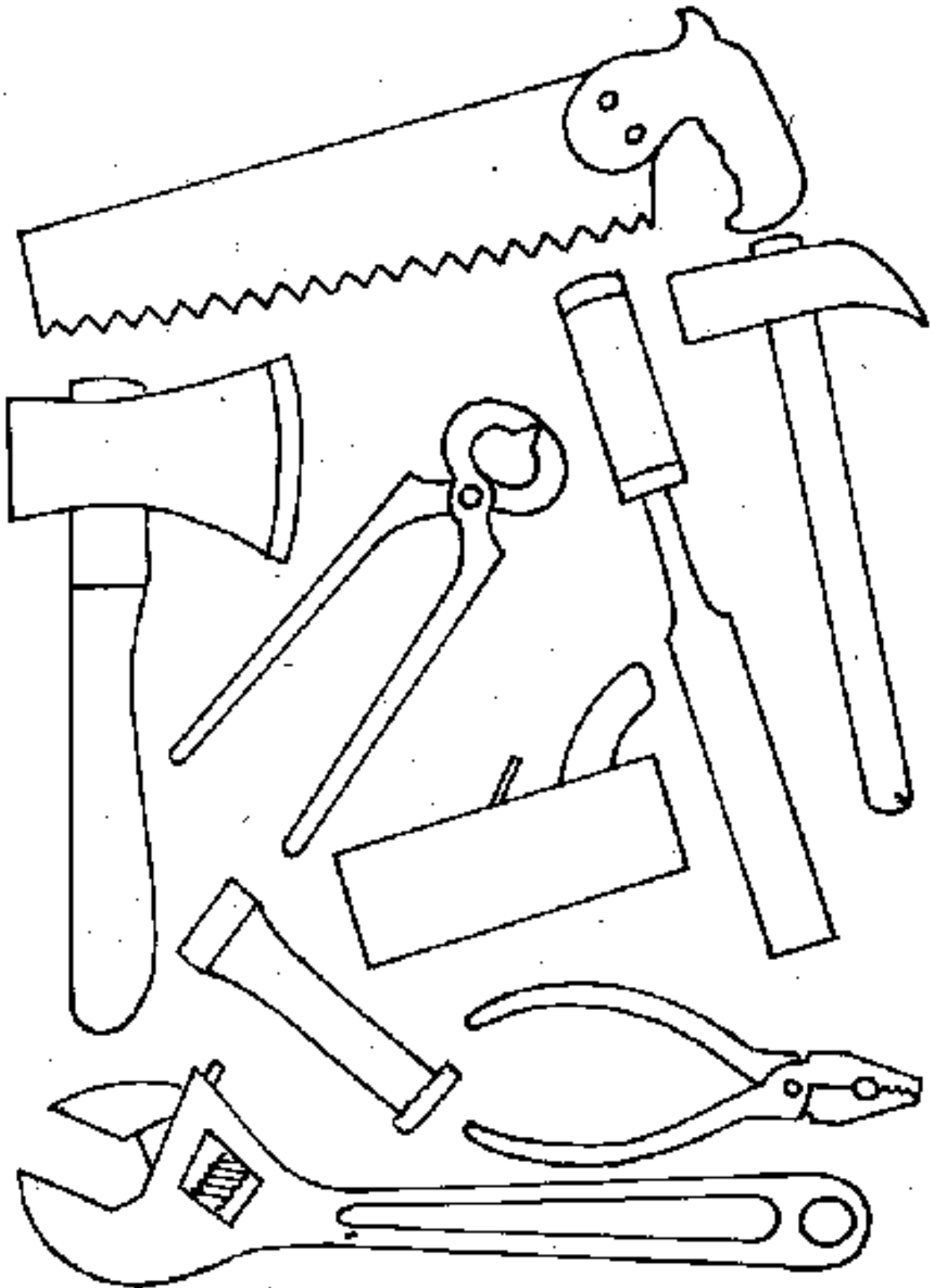
ovaal

cilinder

Bijlage 6: Gereedschap

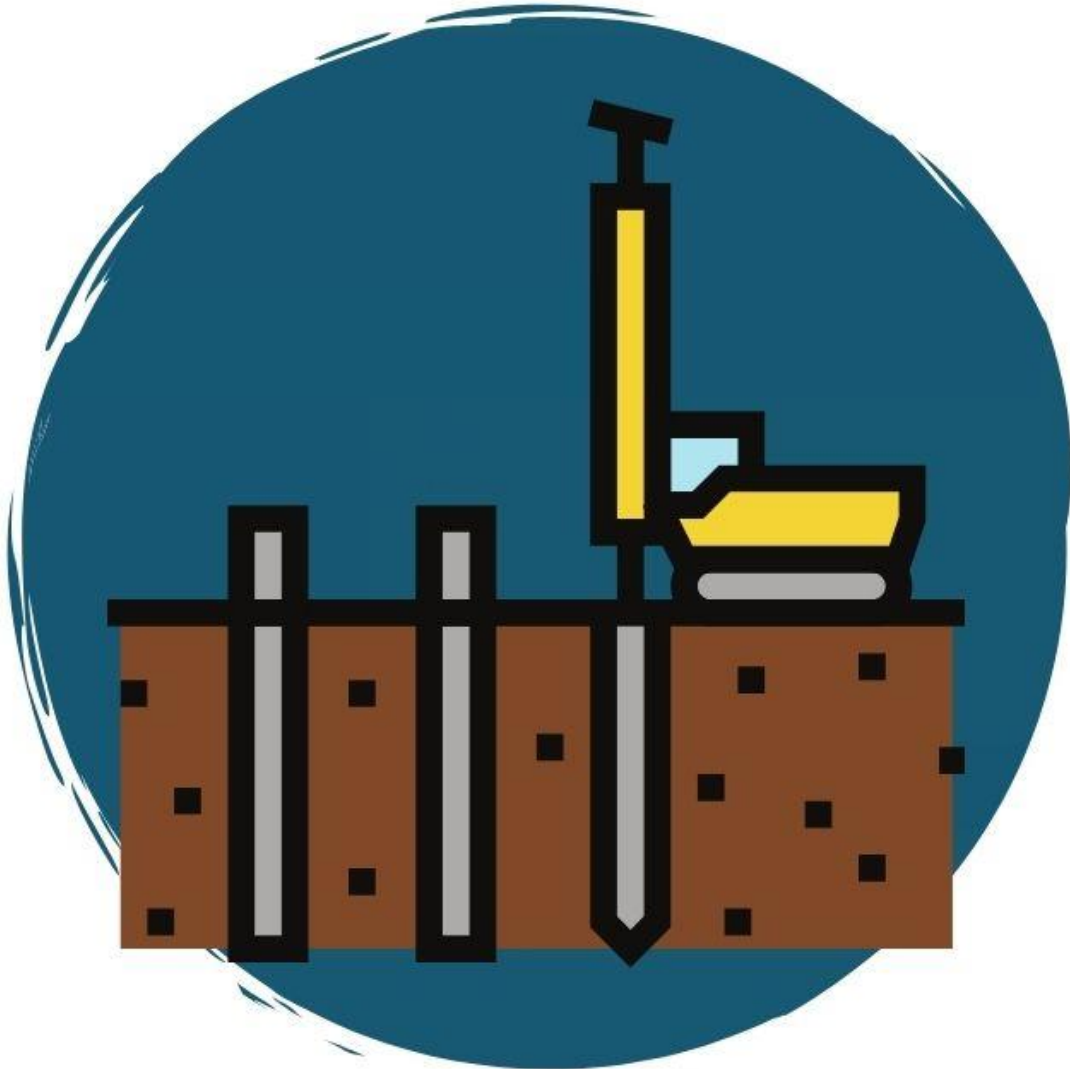
Bijlage 7: Stappen om een huis te bouwen

De architect maakt een plan. Hij bedenkt hoe het huis eruit gaat zien.

In de grond worden buizen en leidingen gelegd. Dit is voor het water, het riool en de stroom.

De grond is nog zacht. Er moeten
veel palen in. Nu kan het huis erop
staan.

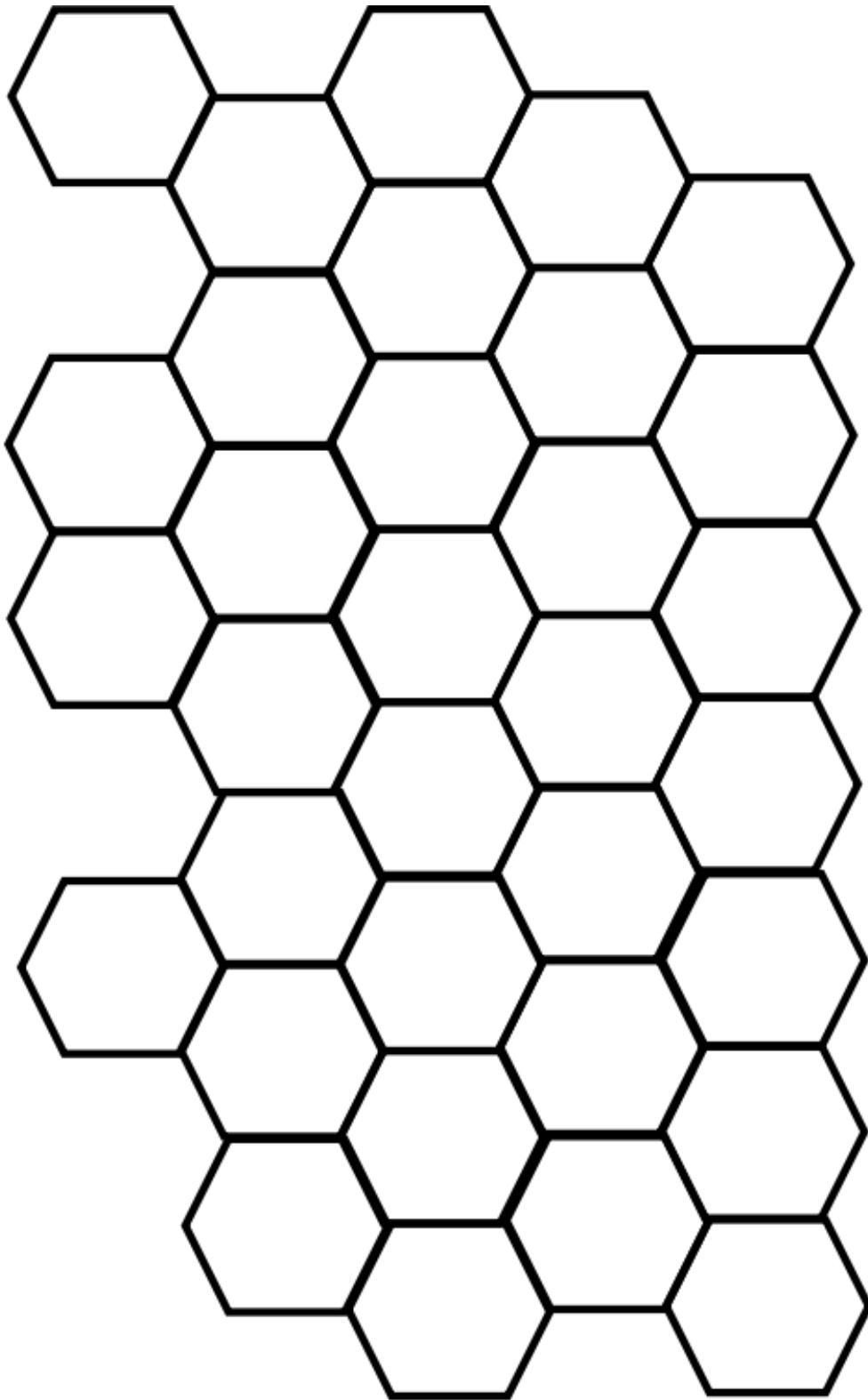

Op de grond komt een vloer van beton. De binnenmuur komt op de fundering.

De metselaar maakt een muur van baksteen aan de buitenkant. In de spouw komt isolatie.

Bijlage 8 : Honingraat

Bijlage 9: Kaartjes dieren en dierenhuizen

de zwaluw

de orang-oetan

de termiet

de ijsbeer

de schietmot

de ooievaar

de prairiehond

de bij

de
pluimstaartrat

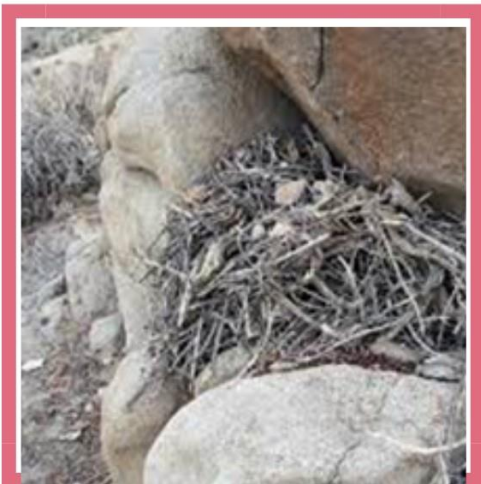
de bever

de spin

Bijlage 10: De grote boze wolf

En de wolf blies, en blies, en blies.....

Bijlage 11: Het klusdiploma

HET KLUS
DIPLOMA

Dit diploma is van:

